

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PRACY, SPRAW SPOŁECZNYCH I RODZINY

KPS.430.002.2019

Nr ewid. 117/2019/P/19/001/KPS

Informacja o wynikach kontroli

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWA W 2018 R.

W CZĘŚCIACH:

31 – PRACA

44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

63 – RODZINA

ORAZ WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

FUNDUSZU PRACY I FUNDUSZU GWARANTOWANYCH

ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

Warszawa, maj 2019 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Informacja o wynikach kontroli

**Wykonanie budżetu państwa w 2018 r.
w częściach:**

31 – Praca

44 – Zabezpieczenie społeczne

63 – Rodzina

oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

---

p.o. Dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

Jacek Szczerbiński

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 21 maja 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Ocena kontrolowanej działalności.....	7
1. Ocena ogólna	7
2. Uwagi i wnioski.....	9
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 31 – Praca	11
1. Dochody budżetowe	11
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	11
3. Sprawozdawczość.....	17
IV. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Funduszu Pracy.....	18
1. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszu.....	18
1.1. Wykonanie planu przychodów.....	18
1.2. Wykonanie planu kosztów	18
1.3. Stan funduszu i gospodarowanie wolnymi środkami	20
1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności.....	21
2. Sprawozdania.....	23
V. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	24
1. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszu.....	24
1.1. Wykonanie planu przychodów.....	24
1.2. Wykonanie planu kosztów	26
1.3. Stan funduszu i gospodarowanie wolnymi środkami	27
1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności.....	28
2. Sprawozdania.....	29
VI. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 44 – Zabezpieczenie społeczne.....	30
1. Dochody budżetowe	30
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	30
3. Sprawozdania.....	42
VII. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa w części 63 – Rodzina. 44	44
1. Dochody budżetowe	44
2. Wydatki budżetu państwa.....	44
3. Sprawozdawczość.....	48
VIII. Ustalenia innych kontroli	50
IX. Informacje dodatkowe.....	51
Załączniki	51

I. Wprowadzenie

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny przeprowadziła w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej: Ministerstwo lub MRPiPS) kontrolę wykonania budżetu państwa w 2018 r. w częściach: 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie Społeczne, 63 – Rodzina oraz wykonania planów finansowych Funduszu Pracy (dalej: FP) i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej: FGŚP). Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹. Celem kontroli była ocena wykonania budżetu państwa, budżetu środków europejskich oraz planów finansowych jednostek sektora finansów publicznych zawartych w załącznikach do ustawy budżetowej na rok 2018². Kontrola została przeprowadzona z punktu widzenia kryteriów określonych w art. 5 ustawy o *Najwyższej Izbie Kontroli* – celowości, gospodarności, rzetelności i legalności.

W ramach części 31 budżetu państwa finansowano zadania z zakresu zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu; stosunków pracy i warunków pracy; wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych; zbiorowych stosunków pracy i sporów zbiorowych; związków zawodowych i organizacji pracodawców.

W układzie zadaniowym wydatki w tej części były realizowane w ramach pięciu funkcji państwa: 3 – *Edukacja, wychowanie i opieka*; 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 14 – *Rynek pracy*; 17 – *Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju* oraz 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. W ramach tych funkcji wydatki realizowane były w siedmiu zadaniach, 13 podzadaniach oraz 20 działaniach.

W ramach części 44 – Zabezpieczenie społeczne finansowano zadania z zakresu: rządowych programów pomocy społecznej i wspierania osób starszych; świadczeń socjalnych, zatrudnienia, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych; zapewnienia pomocy społecznej w realizacji zadań; rozwoju działalności pożytku publicznego i zwiększania aktywności społecznej w funkcjonowaniu państwa; zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska.

Minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego realizował wydatki w układzie zadaniowym w ramach czterech funkcji państwa: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 14 – *Rynek pracy*; 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. W ramach tych funkcji wydatki realizowane były w siedmiu zadaniach, 11 podzadaniach i 21 działaniach.

W ramach części 63 – Rodzina finansowano głównie zadania wynikające z:

- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o *świadczeniach rodzinnych*³;
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów*⁴;
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*⁵;
- ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o *opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*⁶;
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o *ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*⁷;
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o *Karcie Dużej Rodziny*⁸;
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o *pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*⁹.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489.

² Ustawa budżetowa na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 2220, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 554, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 998, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 409, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 2092, ze zm.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1832, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, ze zm.

W 2018 r. budżet w układzie zadaniowym w części 63 był realizowany w czterech funkcjach: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 14 – *Rynek pracy*; 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. W ramach tych funkcji wydatki realizowane były w pięciu zadaniach, siedmiu podzadaniach i 14 działaniach.

Ze środków Funduszu Pracy finansowano zasiłki dla bezrobotnych, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia i przekwalifikowanie bezrobotnych, rozwój poradnictwa zawodowego oraz badania rynku pracy.

Ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych finansowano – w razie niewypłacalności pracodawcy – świadczenia pracownicze, w szczególności z tytułu:

- wynagrodzenia za pracę,
- wynagrodzenia za czas niezawinionego przez pracownika przestoju,
- wynagrodzenia za czas, kiedy pracownik był niezdolny do pracy, ze względu na chorobę,
- wynagrodzenia za czas urlopu,
- odprawy należnej wskutek rozwiązania umowy o pracę bez winy pracownika,
- odszkodowania,
- składki na ubezpieczenie społeczne.

Zakres kontroli wykonania budżetu państwa obejmował m.in.:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z danymi z 2017 r.;
- realizację wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2018 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań;
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r.;
- sprawowanie przez dysponenta części budżetu państwa nadzoru i kontroli w trybie art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹⁰;
- wykonanie planu przychodów i kosztów funduszy oraz efekty realizowanych zadań;
- gospodarowanie wolnymi środkami funduszy celowych.

Zrealizowane w 2018 r. w części 31 dochody wyniosły 41 374 tys. zł, w tym 4730 tys. zł stanowiły dochody uzyskane przez jednostkę objętą kontrolą. W 2018 r. wydatkowano 380 938 tys. zł, z czego 94 671 tys. zł stanowiły wydatki Ministerstwa. Z budżetu środków europejskich wydatkowano 1 296 429 tys. zł. Wydatki w części 31 stanowiły 0,1% wydatków budżetu państwa i 1,9% wydatków budżetu środków europejskich.

Zrealizowane w 2018 r. w części 44 dochody wyniosły 1350 tys. zł, w tym 234 tys. zł stanowiły dochody uzyskane przez jednostkę objętą kontrolą. W 2018 r. wydatkowano 913 581 tys. zł, w tym 50 526 tys. zł stanowiły wydatki Ministerstwa. Z budżetu środków europejskich wydatkowano 338 229 tys. zł. Wydatki w części 44 stanowiły 0,24% wydatków budżetu państwa i 0,5% wydatków budżetu środków europejskich.

Zrealizowane w 2018 r. w części 63 dochody wyniosły 11 tys. zł. W 2018 r. wydatkowano 16 921 tys. zł, a ich udział w wydatkach ogółem budżetu państwa wyniósł 0,004%. Wszystkie dochody i wydatki w tej części zostały zrealizowane przez jednostkę objętą kontrolą.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 869.

Zrealizowane w 2018 r. przychody FP wyniosły 13 880 963 tys. zł, a koszty 7 840 451 tys. zł. Stan Funduszu na koniec 2018 r. wyniósł 15 791 359 tys. zł i był o 6 040 513 tys. zł większy niż w końcu 2017 r.

Zrealizowane w 2018 r. przychody FGŚP wyniosły 493 480 tys. zł, a koszty 1 771 251 tys. zł. Stan Funduszu na koniec 2018 r. wyniósł 3 698 545 tys. zł i był o 1 277 771 tys. zł mniejszy niż w końcu 2017 r.

Dysponentem części budżetowych 31, 44, 63¹¹ oraz dysponentem FP¹² i FGŚP¹³ był Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Minister ustanowił Dyrektora Generalną Ministerstwa dysponentem III stopnia we wszystkich częściach oraz dysponentów środków budżetu państwa bezpośrednio podległych dysponentowi części budżetowej 31¹⁴:

- II stopnia Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy (dalej: OHP);
- III stopnia: dyrektora Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, dyrektora Zakładu Wydawniczo-Poligraficznego Ministerstwa i dyrektora Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego.

Minister ustanowił także dysponentami III stopnia w części 31 kierowników jednostek podległych Komendantowi Głównemu OHP.

Organizację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zapewniającego obsługę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, określał statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów¹⁵.

Gospodarka finansowa części 31, 44, 63 oraz FP i FGŚP podlega rygorom ustawy o *finansach publicznych*, ustawy *Prawo zamówień publicznych*¹⁶, ustawy o *rachunkowości*¹⁷ oraz przepisów określających gospodarkę środkami budżetowymi i funduszami celowymi, w tym zasady gospodarki finansowej Funduszu Pracy¹⁸ i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

¹¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 2329).

¹² Na podstawie art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, ze zm.), zwana dalej również *ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

¹³ Na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o *ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1433, ze zm.), zwana dalej również *ustawą o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy*.

¹⁴ Decyzja nr 3 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie ustanowienia dysponenta środków budżetu państwa w części 31 – *Praca*, 44 – *Zabezpieczenie społeczne* i 63 – *Rodzina* (Dz. Urz. MRPiPS poz. 48, ze zm.).

¹⁵ Zarządzenie nr 180 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (M.P. poz. 1079, ze zm.).

¹⁶ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.), zwana dalej również *ustawą Prawo zamówień publicznych* lub *Pzp*.

¹⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości* (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), zwana dalej również *ustawą o rachunkowości* lub *uor*.

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 472).

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

1.1. Część 31 – Praca

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 31.

W wyniku kontroli 10,7% zrealizowanych w części 31 wydatków budżetu państwa i 1,6% budżetu środków europejskich stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Zrealizowane były zgodnie z planem finansowym na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków ujętych w planie finansowym dysponenta części 31 oraz planie finansowym w układzie zadaniowym na 2018 r., osiągnięto cele prowadzonej działalności, a dysponent zgodnie z art. 175 ustawy o *finansach publicznych*, prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w tej części.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 31 – Praca przedstawiona została w załączniku 2 do niniejszej informacji.

1.2. Fundusz Pracy

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2018 r. planu finansowego Funduszu Pracy.

W wyniku kontroli 85% kosztów związanych z obsługą Funduszu, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. W rezultacie wydatkowania środków realizowano cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym. NIK, tak jak w latach ubiegłych, zwraca uwagę na wysoki stan Funduszu. Na koniec 2018 r. wyniósł on 15 791 359 tys. zł i był o 4 188 073 tys. zł (o 36,1%) większy od planu według ustawy budżetowej i o 6 040 513 tys. zł (o 61,9%) większy od stanu w końcu 2017 r.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że prawidłowo realizowano przychody oraz gospodarowano wolnymi środkami Funduszu Pracy. Prawidłowo realizowano również ustawowe zadania Funduszu określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego Fundusz Pracy przedstawiona została w załączniku 7 do niniejszej informacji.

1.3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2018 r. planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W wyniku kontroli 2,9% kosztów związanych z obsługą Funduszu stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. W rezultacie wydatkowania środków realizowano cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków. NIK, tak jak w latach ubiegłych zwraca uwagę na wysoki stan Funduszu. Na koniec 2018 r. wyniósł on 3 698 545 tys. zł i był większy o 523 886 tys. zł od planu według ustawy budżetowej (o 16,5%), a mniejszy o 1 277 771 tys. zł (o 25,7%) od stanu w końcu 2017 r.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że prawidłowo realizowano przychody oraz gospodarowano wolnymi środkami Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przedstawiona została w załączniku 9 do niniejszej informacji.

1.4. Część 44 – Zabezpieczenie społeczne

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 44.

W wyniku kontroli 33% zrealizowanych w części 44 wydatków budżetu państwa i 99,9% wydatków budżetu środków europejskich Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła istotnych przypadków naruszania zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono również niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. W rezultacie wydatkowania środków realizowano cele przewidziane w planie działalności. Dysponent części 44 prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu.

W toku kontroli stwierdzono – w odniesieniu do 20 z 33 skontrolowanych dotacji – nieprawidłowość polegającą na niezachowaniu trzydziestodniowego terminu zatwierdzenia przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym na łączną kwotę 2391,8 tys. zł, przesyłanych przez beneficjentów Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020¹⁹ (dalej: ASOS). Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na realizację planu wydatków.

NIK zwraca również uwagę, że w ramach prowadzonych przez Ministerstwo postępowań o udzielenie zamówień publicznych istotne jest, aby decyzje Ministra opierały się na aktualnych informacjach – w szczególności jeśli chodzi o podstawy wykluczenia – oraz dawały możliwość dokonania oceny podmiotowej wykonawcy w oparciu o stosowne dokumenty (oświadczenia)²⁰ przed podpisaniem umowy. Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenie społeczne przedstawiona została w załączniku 11 do niniejszej informacji.

1.5. Część 63 – Rodzina

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 63.

W wyniku kontroli 53,5% wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Zrealizowane były zgodnie z planem finansowym na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków ujętych w planie finansowym dysponenta części 63 oraz planie finansowym w układzie zadaniowym na 2018 r., osiągnięto cele prowadzonej działalności, a dysponent zgodnie z art. 175 ustawy o finansach publicznych, prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w tej części.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 63 – Rodzina przedstawiona została w załączniku 16 do niniejszej informacji.

1.6. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne, 63 – Rodzina i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

¹⁹ Uchwała nr 237 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 (M.P. z 2014 r. poz. 52).

²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady – 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych.

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r., tj. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 31, 44, 63 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia sprawozdań za 2018 r.²¹ Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

2. Uwagi i wnioski

NIK, podobnie jak i w latach ubiegłych zwraca uwagę na wysoki i rosnący stan środków Funduszu Pracy. W latach 2015–2018 stan środków Funduszu Pracy wzrósł z 7180,4 mln zł do 15 717 mln zł, tj. o 45%. Biorąc pod uwagę dobrą sytuację na rynku pracy i prognozy wskazujące na dalszą poprawę, tak wysoki stan środków Funduszy nie ma uzasadnienia (stopa bezrobocia w końcu 2018 r. wyniosła 5,8% i była o 0,8 punktu procentowego niższa niż przed rokiem). Obniżenie z 2,45% do 2,30% składki na Fundusz Pracy w 2019 r.²² – o co NIK wnosiła po zakończeniu kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r.²³, spowolni jedynie przyrost środków pieniężnych FP. W ocenie NIK, zasadne byłoby dalsze obniżenie składki na FP i FGŚP z uwagi na niską stopę bezrobocia oraz niskie wykorzystanie środków na realizację zadań ustawowych.

²¹ Sprawozdania: z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33); z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na rok 2018, planu finansowego funduszu celowego (Rb-40), rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2); sprawozdania finansowe za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

²² Stosownie do art. 27 ustawy budżetowej na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ustala się składkę na FP w wysokości 2,30% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, określonej w art. 104 ust. 1 wymienionej ustawy (Dz. U. poz. 198). Składka w 2018 r. na FP wynosiła 2,45% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, stosownie do art. 28 ustawy budżetowej na 2018 r.

²³ Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w częściach 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne, 63 – Rodzina oraz wykonania planu finansowego Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Warszawa, maj 2018 r., nr ewid. 54/2018/P/18/001/KPS.

Zwrócić należy również uwagę, że Instytucja Zarządzająca (dalej IZ) Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (dalej PO WER) ustaliła na 2018 r. dla MRPiPS poziom wydatków na kwotę 247 200 tys. zł. Zatwierdzono wydatki w kwocie 167 700 tys. zł, tj. 68,2%. W ramach PO WER w 2018 r. zaplanowano zawarcie przez MRPiPS umów o dotacje unijne na kwotę niemal 350 000 tys. zł, a wykonano w wysokości 258 200 tys. zł, tj. 73,8%. W latach 2014–2018 MRPiPS zawarło umowy o wartości 1 149 300 tys. zł, tj. 89,8% kwoty wymaganej na koniec 2018 r. oraz 55,9% całej kwoty środków przeznaczonych na realizację PO WER za pośrednictwem MRPiPS.

Zgodnie z szacunkami IZ niepodjęcie działań przez Ministerstwo mających na celu zwiększenie tempa zawierania umów i wydatkowania środków skutkować może niewykorzystaniem całości środków dostępnych dla Instytucji Pośredniczącej (dalej IP) w ramach PO WER do końca 2023 r.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 31 – Praca

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r., kontrola dochodów budżetowych w części 31 – Praca została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na 2018 r. dochody budżetu państwa w części 31 zaplanowano w wysokości 51 366 tys. zł. Osiągnięte dochody wyniosły 41 374 tys. zł, tj. 80,5% planu. Były one niższe od uzyskanych w 2017 r. o 1876 tys. zł (4,3%), co wynikało głównie z mniejszego zapotrzebowania w 2018 r. na usługi świadczone przez OHP.

Na koniec 2018 r. w części 31 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 2933,4 tys. zł i w porównaniu do 2017 r. były niższe o 43 tys. zł (1,4%), dotyczyły one:

- należności od beneficjentów z tytułu niewywiązywania się z warunków umowy o dofinansowanie realizacji projektu²⁴ (1540,5 tys. zł);
- usług świadczonych na rzecz kontrahentów zewnętrznych oraz sprzedaży wyrobów wytwarzanych w ramach usług świadczonych przez OHP oraz usług świadczonych przez Ośrodki Szkolenia Zawodowego (852,3 tys. zł);
- kar umownych, naliczonych odsetek od tych kar, zwrotów nieprawidłowo wykorzystanych dotacji (540,6 tys. zł).

Zaległości netto według stanu na 31 grudnia 2018 r. wyniosły 1613 tys. zł i były wyższe o 152 tys. zł, tj. o 10,4% od zaległości na koniec 2017 r.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 31 przedstawiono w załączniku 3 do niniejszej informacji.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

Wydatki budżetu państwa w części 31 zostały zrealizowane w kwocie 380 938 tys. zł, co stanowiło 96,7% planu po zmianach. Wydatki te przeznaczono na:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 2475 tys. zł (98,7% planu po zmianach), wydatki w tym zakresie były mniejsze od wydatków w 2017 r. o 240 tys. zł, tj. o 8,8%;
- wydatki bieżące jednostek budżetowych w kwocie 333 815 tys. zł (98,9% planu po zmianach), wydatki w tym zakresie były mniejsze od wydatków w 2017 r. o 2254 tys. zł, tj. o 0,7%;
- wydatki majątkowe w kwocie 7074 tys. zł (98,7% planu po zmianach), wydatki w tym zakresie były mniejsze od wydatków w 2017 r. o 9215 tys. zł, tj. o 56,6%;
- wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 37 574 tys. zł (80,4% planu po zmianach), wydatki w tym zakresie były większe od wydatków w 2017 r. o 17 474 tys. zł, tj. o 86,9%.

²⁴ W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Wykonanie wydatków dysponenta III stopnia przedstawiało się następująco:

- wydatki bieżące – 82 500 tys. zł (w tym głównie: wynagrodzenia i pochodne – 38 490 tys. zł; realizacja Programu Wieloletniego pn. „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy – IV etap” – 21 000 tys. zł oraz składki do organizacji międzynarodowych – 11 466 tys. zł);
- wydatki majątkowe – 2243 tys. zł;
- współfinansowanie projektów z udziałem środków UE – 9704 tys. zł;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 224 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 36 918,8 tys. zł, to jest 39% wydatków MRPiPS (94 671 tys. zł). Próba dowodów i zapisów księgowych została wylosowana z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS²⁵). Badaniem objęto 63 zapisy księgowe na kwotę ogółem (z tego próba wydatków dobranych celowo wyniosła 226,9 tys. zł), w tym w grupie wydatków majątkowych cztery zapisy na kwotę 1827,3 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki te ponoszono zgodnie z planem wydatków oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W 2018 r. w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, zawarto 31 umów o łącznej wartości 51 920,1 tys. zł²⁶ brutto na realizację usług, dostaw i robót budowlanych. Na realizację tych umów w 2018 r. wydatkowano kwotę 10 321,6 tys. zł, w tym z części 31 sfinansowano osiem umów na kwotę 2500,5 tys. zł, tj. 24,2% ogółu wydatkowanej kwoty.

Z wyłączeniem procedur²⁷ określonych przepisami ustawy *Pzp*, zawarto dziewięć umów, w tym siedem umów ramowych o łącznej wartości 654,3 tys. zł, z tego w części 31 wydatkowano kwotę 465,1 tys. zł, tj. 69% ogółu wydatkowanej kwoty. W 2018 r. zawarto 334 umowy o wartości jednostkowej do 30 tys. euro. Łączna wartość tych umów wyniosła 5808,9 tys. zł, wykonanie 5065,3 tys. zł, a z części 31 sfinansowano 229 umów na łączną kwotę 2269,7 tys. zł, tj. 44,8% łącznej kwoty wykonania umów.

W wyniku analizy dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych w MRPiPS, w tym jedno w trybie przetargu nieograniczonego oraz jedno w trybie z wolnej ręki, nie stwierdzono naruszeń ustawy *Pzp*. Na realizację umów wynikających z tych zamówień wydatkowano z części 31 kwotę 1778,9 tys. zł.

Pod kątem prawidłowości stosowania procedur określonych w ustawie *Pzp* zbadano wydatki z części 31 w wysokości 36 746,2 tys. zł brutto (99,5% ogółu badanej kwoty), z tego wydatkowano:

- 34 018,9 tys. zł (92,6% całości zbadanej kwoty) z wyłączeniem zastosowania ustawy *Pzp*,
- 1978,6 tys. zł (5,4%) w związku z przeprowadzonymi przetargami nieograniczonymi,
- 258,1 tys. zł (0,7%) w postępowaniach o wartości poniżej 30 tys. euro),
- 221,6 tys. zł (0,6%) na umowy ramowe,
- 141,1 tys. zł (0,4%) na postępowania z wolnej ręki,
- 127,9 tys. zł (0,3%) na usługi społeczne.

W efekcie przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem wydatków na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W badanej próbie, pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania *Pzp*, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Szczegółowe dane liczbowe o wydatkach budżetowych w części 31 przedstawiono w załączniku 4 do niniejszej informacji.

²⁵ Metoda losowania, w której prawdopodobieństwo wylosowania transakcji jest proporcjonalne do wartości tej transakcji.

²⁶ Kwota ta obejmuje umowy zawarte w ramach części: 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne i 63 – Rodzina.

²⁷ Zob. art. 4 pkt 3 lit. i oraz pkt 11 ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w części 31 zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na 2018 r. w wysokości 7962 tys. zł. Limit wydatków został zmniejszony o kwotę 792 tys. zł, a wydatki zrealizowano w kwocie 7074 tys. zł (1,9% wydatków części), tj. 98,7% planu po zmianach (7170 tys. zł). W trakcie roku zrezygnowano z czterech zadań na łączną kwotę 2055 tys. zł, jedno zadanie o wartości 120 tys. zł zostało przeniesione do wydatków bieżących, a jedno – w kwocie 1000 tys. zł – przeniesiono do wydatków na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE. W trakcie roku do planu wprowadzono dziewięć nowych zadań w łącznej kwocie 2155 tys. zł oraz zwiększono planowane wydatki na pięć zadań o kwotę 345 tys. zł, a zmniejszono wydatki na trzy zaplanowane zadania o kwotę 117 tys. zł. Jedno z zaplanowanych zadań – rozbudowa Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. A. Bączkowskiego – o wartości 13 tys. zł nie zostało zrealizowane.

Dotacje budżetowe

Dotacje celowe w części 31 zaplanowano w ustawie budżetowej w ramach wydatków na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w wysokości 45 899 tys. zł, w tym dotacje celowe 27 226 tys. zł. W ciągu roku kwotę dotacji zwiększono do 46 735 tys. zł, w tym dotacje celowe zmniejszono do kwoty 26 446 tys. zł. Wydatkowano 37 574 tys. zł (tj. 80,4% planu po zmianach), w tym w ramach dotacji 21 313 tys. zł. Niewykorzystanie limitu wydatków spowodowane było m.in. zmianami harmonogramów płatności dokonywanych przez beneficjentów z uwagi na kończący się rok budżetowy, przesunięciami realizacji części projektów na rok 2019 oraz zwrotami niewydatkowanych środków z dotacji celowej na współfinansowanie krajowe realizowanych projektów w łącznej kwocie 1 635 000 tys. zł²⁸.

Szczegółowe badanie wydatków na współfinansowanie krajowe w łącznej kwocie 3942 tys. zł poniesionych na realizację projektów przez beneficjentów zewnętrznych w ramach PO WER wykazało, że zrealizowano je prawidłowo, przeznaczając na realizację zadań określonych w umowach o dofinansowanie projektów. Badana próba wydatków stanowiła 10,5% ogółu środków wydatkowanych na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE.

Rezerwy celowe

Na podstawie decyzji Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2018 w części 31 plan wydatków został zwiększony środkami pochodzącymi z części 83 budżetu państwa (pięć decyzji). Wydatkowane środki z rezerwy celowej wyniosły ogółem 658 068 tys. zł z otrzymanej kwoty 666 145 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie jednej rezerwy celowej²⁹, wydatkowanej przez OHP w pełnej wysokości, tj. w kwocie 188,4 tys. zł (28,6% łącznej kwoty uruchomionej z tytułu rezerw). Efektem rzeczowym uruchomienia tej rezerwy była termomodernizacja budynków należących do OHP. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pozostałe środki z rezerw wydatkowano na:

- realizację zadań związanych z poprawą zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu³⁰ – 384,8 tys. zł (100%);
- dodatki w służbie cywilnej i dodatkowe wynagrodzenie roczne, dla sześciu urzędników służby cywilnej – 73,5 tys. zł (96,9%);

²⁸ Środki nie zostały wydatkowane z uwagi na kończący się rok budżetowy.

²⁹ Decyzja Ministra Finansów z dnia 18 października 2018 r., znak: MF/FG2.4143.3.364.2018.MF.4651. Pozycja rezerwy 59, pn. Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

³⁰ Wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz. U. poz. 1492). Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy realizuje wnioski tematyczne w ramach NPZ, które dot. ochrony zdrowia psychicznego w miejscu pracy i promowania zachowania równowagi pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym.

- dodatki w służbie cywilnej, wraz z pochodnymi, dla dwóch urzędników służby cywilnej – 2,1 tys. zł (99,9%);
- realizację projektu „Eurodoradztwo Polska” w ramach Programu Erasmus+ – 9,3 tys. zł (62%).

Niepełne wykorzystanie ostatniej rezerwy wynikało z niezrealizowania dwóch zagranicznych wyjazdów delegacyjnych. Z niewydatkowanych środków w kwocie 5,7 tys. zł zablokowano 4,8 tys. zł.

Blokady wydatków

W 2018 r. Minister dokonał sześciu blokad w zakresie wydatkowania środków w części 31 na łączną kwotę 10 606,1 tys. zł, w tym cztery³¹ blokady budżetu państwa na kwotę 8777,5 tys. zł oraz dwie³² blokady w zakresie budżetu środków europejskich na kwotę 1828,6 tys. zł. Decyzje o blokadzie wydatków były podejmowane po otrzymaniu informacji o niewykorzystaniu środków w ramach planu wydatków od dysponentów niższego stopnia lub departamentów merytorycznych odpowiedzialnych za realizację zadań.

Zatrudnienie i wynagrodzenie

W ustawie budżetowej na 2018 r. w części 31 kwoty wynagrodzeń w ramach budżetu i budżetu środków europejskich zostały określone w łącznej wysokości 190 743 tys. zł, w tym 176 550 tys. zł zaplanowano na wynagrodzenia osobowe, a 14 193 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenie roczne.

Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w wysokości 189 471 tys. zł, tj. na poziomie 102,5% wydatków na ten cel w 2017 r. i 99,3% planu wydatków.

Przeciętne zatrudnienie w części 31 w 2018 r., według sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 6537 osób, tj. o 38 osób mniej niż w 2017 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 2415 zł, tj. 103% przeciętnego wynagrodzenia w 2017 r. (2344 zł).

Limit wynagrodzeń osobowych Ministerstwa w części 31 określono w kwocie 38 542 tys. zł. Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w wysokości 38 012 tys. zł, tj. na poziomie 102% wydatków na ten cel w 2017 r. i 98,6% planu wydatków. Przeciętne zatrudnienie w Ministerstwie w części 31 wyniosło 424 osoby, tj. o osiem osób więcej niż w 2017 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, w Ministerstwie w cz. 31, na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 7463 zł i w porównaniu z 2017 r. było wyższe o 2 zł (0,02%).

Limit wynagrodzeń bezosobowych (po zmianach) wynosił 993 tys. zł. Wydatki wykonano na poziomie 476 tys. zł (48% planu po zmianach). Niewykorzystanie limitu wydatków na wynagrodzenia związane było z zatrudnieniem mniejszej liczby ekspertów do oceny wniosków o dofinansowanie projektów skierowanych do oceny w ramach PO WER.

Szczegółowe dane liczbowe o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w części 31 przedstawiono w załączniku 5 do niniejszej informacji.

³¹ Decyzje: 1) BBF.I.3101.2.101.2018.GS z dnia 23 listopada na kwotę 651,6 tys. zł; 2) BBF.I.3101.2.111.2018.MKU z dnia 18 grudnia 2018 r. na kwotę 127 tys. zł; 3) BBF.I.3101.2.110.2018.IJ z dnia 19 grudnia 2018 r. na kwotę 7057,1 tys. zł; 4) BBF.I.3101.2.115.2018.IJ z dnia 19 grudnia 2018 r. na kwotę 941,7 tys. zł.

³² Decyzje: 1) BBF.I.3101.2.110.2018.IJ z dnia 19 grudnia 2018 r. na kwotę 32,5 tys. zł – niewykorzystanie środków na dodatki zadaniowe dla członków zespołu projektu pn. Monitoring Pracy i Pobytu w Celach Zarobkowych Cudzoziemców na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. 2) BBF.I.3101.2.123.2018.IJ z dnia 28 grudnia 2018 r. na kwotę 1796,1 tys. zł – niewykorzystanie środków przeznaczonych na refundację wydatków poniesionych przez Fundusz Pracy, z tego kwota 1742,7 tys. zł w ramach PO Polska Cyfrowa w związku z brakiem informacji o certyfikacji wydatków w 2018 r. oraz 53,4 tys. zł w związku z niższą niż zaplanowano kwotą certyfikacji wydatków uruchomionych w ramach PO WER na lata 2014–2020 decyzją Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2018 r., znak: IP6.972.571.2018.21BE-22.JUN (środki rezerwy celowej poz. 98).

Zobowiązania

Na koniec 2018 r. zobowiązania w części 31 wyniosły 14 675 tys. zł i w porównaniu z 2017 r. były wyższe o 216 tys. zł, tj. o 1,5%. U dysponenta III stopnia zobowiązania wyniosły 3021,8 tys. zł i w porównaniu z 2017 r. były wyższe o 230,4 tys. zł, tj. o 8,3%. Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników Ministerstwa oraz podległych i nadzorowanych jednostek – 14 121,6 tys. zł, w tym dysponent 2862 tys. zł. W 2018 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2018 wydatki budżetu środków europejskich w części 31 zostały zaplanowane w wysokości 605 043 tys. zł. Dokonane w trakcie roku zmiany w planie wydatków zwiększyły plan wydatków do 1 303 320 tys. zł. W 2018 r. wydatkowano 1 296 429 tys. zł (tj. 99,5% planu po zmianach) na realizację:

- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 (1 013 116 tys. zł);
- Regionalnych Programów Operacyjnych 2014–2020 (282 888 tys. zł);
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (424 tys. zł).

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu środków europejskich w kwocie ogółem 21 212,4 tys. zł poniesionych na realizację jednego projektu realizowanego przez Ministerstwo oraz 11 projektów realizowanych przez beneficjentów zewnętrznych w ramach PO WER. Badana próba wydatków stanowiła 1,6% wydatków budżetu środków europejskich części 31 poniesionych w 2018 r.

Badanie wydatków, o wartości powyżej 500 zł, u dysponenta III stopnia, w łącznej kwocie 686,6 tys. zł (583,9 tys. zł z budżetu środków europejskich³³, a 102,7 tys. zł ze współfinansowania krajowego) przeznaczonych na realizację przez Ministerstwo projektu *Wsparcie realizacji badań panelowych osób w wieku 50 lat i więcej w międzynarodowym projekcie Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe* (dalej SHARE) wykazało, że wydatki były niezbędne do realizacji projektu, zostały należycie udokumentowane i dokonane w okresie ich kwalifikowalności. Nie stwierdzono opóźnień w dokonywaniu płatności. W 2018 r. zrealizowano wszystkie zadania umożliwiające osiągnięcie poziomu dwóch wskaźników, tj. wskaźnika produktu oraz wskaźnika rezultatu.

Szczegółową kontrolą objęto także 11 umów o dofinansowanie projektów w ramach PO WER o wartości 101 841 tys. zł, wybranych spośród 243 projektów, dla których w 2018 r. poniesiono wydatki w cz. 31 w wysokości 24 570,5 tys. zł, z tego 20 628,5 tys. zł z budżetu środków europejskich, a 3942 tys. zł z budżetu państwa (współfinansowanie krajowe), co stanowiło 24,1% wartości badanych umów. Badanie wykazało, że wydatki zrealizowano prawidłowo, przeznaczając je na cele lub zadania określone w umowach o dofinansowanie.

W 2018 r. Ministerstwo – jako Instytucja Pośrednicząca – ogłosiło 17 konkursów w ramach PO WER o planowanej wartości 203 100 tys. zł (nie licząc konkursów powtórzonych i uzupełniających) i pięć naborów pozakonkursowych o planowanej wartości 86 700 tys. zł. W latach 2015–2018 MRPiPS wydatkowało z budżetu środków europejskich kwotę 429 800 tys. zł (w ramach cz. 31 i 44), a z budżetu państwa 59 400 tys. zł – na dofinansowanie 306 projektów w ramach działań PO WER (23,8% nadzorowanych przez IP środków PO WER). Na uwagę zasługuje fakt, że nastąpił wzrost wydatkowania środków z blisko 79 000 tys. zł w 2015 r., do 149 800 tys. zł w roku 2018.

Zaplanowana dla Ministerstwa kwota na zawarcie umów o dotację ze środków europejskich wynosiła 350 000 tys. zł. Umowy zostały zawarte w wysokości 258 200 tys. zł, tj. na poziomie 73,8%. Na 2018 r. Instytucja Zarządzająca ustaliła poziom wydatków PO WER na kwotę 247 200 tys. zł, a wykonano w wysokości 168 700 tys. zł, tj. 68,2%. W latach 2014–2018 MRPiPS zawarło umowy o wartości 1 149 300 tys. zł, tj. 89,8% wymaganej kwoty na koniec 2018 r. oraz 55,9% środków przeznaczonych

³³ Co stanowiło 89,1% wydatków z BŚE dysponenta III stopnia.

na realizację PO WER (2 056 300 tys. zł) za pośrednictwem Ministerstwa. Do przyczyn nieosiągnięcia zakładanych celów należały m.in.:

- składanie przez beneficjentów wniosków o płatność na kwoty niższe niż założone w harmonogramach płatności,
- konieczność korygowania wniosków o płatność,
- powstawanie oszczędności w projektach (w zw. z wydatkowaniem niższych kwot niż planowano, co przekładało się na niższe certyfikowanie),
- zawieranie umów w późniejszych terminach (w zw. z oczekiwaniem na zgodę IZ na zwiększenie alokacji w Działaniu 1.4 *Młodzież solidarna w działaniu*),
- wnioskowanie przez beneficjentów o zmniejszenie kwot dofinansowania,
- przedłużanie terminów naborów³⁴.

Zgodnie z szacunkami IZ niepodjęcie działań przez Ministerstwo mających na celu zwiększenie tempa kontraktacji i certyfikacji skutkować może niewykorzystaniem całości środków dostępnych dla IP w ramach PO WER do końca 2023 r.³⁵

Szczegółowe dane liczbowe o wydatkach środków europejskich w części 31 przedstawiono w załączniku 6 do niniejszej informacji.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Na podstawie wybranej próby wydatków wytypowano cztery podzadania, które poddano szczegółowemu badaniu. Typowanie nastąpiło poprzez zidentyfikowanie podzadań, z których finansowano poszczególne wydatki.

W ramach dwóch zadań: 3.1.W *Oświata i wychowanie* oraz 17.2.W *Koordinacja, zarządzanie i wdrażanie realizacji programów operacyjnych polityki spójności oraz pozostałych programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pomocowych*, badaniu poddano cztery podzadania.

Na podzadanie 3.1.2.W *Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne*, wydatkowano kwotę 204 090 tys. zł, tj. 98,1% planu po zmianach. Dla oceny stopnia osiągnięcia celu: *Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym* ustalono miernik *Liczba beneficjentów objętych kształceniem oraz przygotowaniem zawodowym i szkoleniem kursowym*. Wartość miernika określono na poziomie 51 660 beneficjentów, a wykonany na poziomie 50 949 beneficjentów (98,6%).

Podzadanie 3.1.6.W *Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna* – wydatkowano kwotę 80,1 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Kształtowanie postaw prospołecznych wśród młodzieży zagrożonej marginalizacją* ustalono miernik *Liczba osób biorących udział w wymianach międzynarodowych, projektach dwu- i wielostronnych*, który został określony na poziomie 2000 osób, a wykonany na poziomie 2319 (116%). Wykonanie miernika ponad prognozowaną wartość było spowodowane m.in. większą liczbą projektów przyjętych do realizacji oraz kontynuacją 32 międzynarodowych projektów, których realizacja rozpoczęła się w 2017 r.

Podzadanie 3.1.7.W *Wspieranie działalności edukacyjno-wychowawczej* – wydatkowano kwotę 14 664 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Rozwój systemu wsparcia ukierunkowanego na rozwiązywanie problemów i trudnych sytuacji życiowych młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym* ustalono miernik *Liczba beneficjentów objętych opieką i wychowaniem w strukturach OHP*, który został określony na poziomie 64 tys. osób, a wykonany na poziomie 68,6 tys. osób (107,2%). Wykonanie miernika ponad prognozowaną wartość było spowodowane m.in. długofalowymi efektami działań edukacyjnych podjętych przez OHP względem wychowanków oraz rozwijaniem oferty na rzecz absolwentów OHP.

³⁴ POWR.02.05.00-IP.03-00-015/17 oraz POWR.02.20.00-IP.03-00-001/18.

³⁵ Cel kontraktacji dla IP na 2019 ustalony został na 378 300 tys. zł (o 8,1% wyższy niż na 2018 r.).

Podzadanie 17.2.1.W *Koordinacja realizacji, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z UE* – wydatkowano 148 159 tys. zł, tj. 93,8% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Sprawną realizacją Działań PO WER nadzorowanych przez MRPiPS w latach 2014–2020* ustalono miernik *Stosunek wartości złożonych do IZ poświadczeń i deklaracji wydatków do łącznej alokacji w ramach Działań PO WER nadzorowanych przez MRPiPS (w %)*, który został określony na poziomie 25%, wykonany na poziomie 19,8%. Niewykonanie miernika wynikało m.in. ze zmian harmonogramów płatności, które były podstawą ustalenia miernika. Dla realizacji celu: *Podniesienie efektywności energetycznej nieruchomości oraz aktywne wspieranie działań mających na celu ochronę środowiska* ustalono miernik *Liczba obiektów poddanych termomodernizacji w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 oraz w ramach regionalnych programów operacyjnych*, który został określony na poziomie 15 obiektów, a osiągnięty na poziomie dwóch obiektów (13,3%). Niewykonanie miernika było spowodowane m.in. problemami z wyłonieniem wykonawców robót budowlanych.

Zdefiniowane przez Ministra podzadania należy uznać za spójne z zadaniami, a zastosowane mierniki, jako określone zgodnie z wymogami noty budżetowej. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie na podstawie miesięcznej sprawozdawczości, przekazywanej za pomocą systemu informatycznego Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz informacji właściwych komórek organizacyjnych.

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań przez dysponenta części 31:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 31 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek), w tym z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

IV. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Funduszu Pracy

W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 968,9 tys. osób bezrobotnych, tj. o 112,9 tys. osób (o 10,4%) mniej niż przed rokiem. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w końcu 2018 r. 5,8% i była o 0,8 punktu procentowego niższa niż w końcu 2017 r. W 2018 r. przeciętna miesięczna wysokość zasiłku dla bezrobotnych łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne wyniosła 935,5 zł. Z Funduszu Pracy wypłacano 151,2 tys. zasiłków dla bezrobotnych, o 21,8 tys. (o 12,6%) mniej niż w 2017 r.

1. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszu

1.1. Wykonanie planu przychodów

Zaplanowane przychody w wysokości 11 887 012 tys. zł zrealizowano w kwocie 13 880 963 tys. zł, co stanowiło 116,2% planu. Przychody FP były o 3,6% wyższe niż w 2017 r.

Główną pozycją w strukturze przychodów były wpływy z obowiązkowej składki na Fundusz Pracy, które wyniosły 12 324 805 tys. zł (109,4% planu po zmianach i 88,8% ogółu przychodów). Środki z Unii Europejskiej wyniosły 1 145 882 tys. zł i pochodziły głównie z refundacji wydatków poniesionych na finansowanie projektów systemowych powiatowych urzędów pracy. Przychody te były o 178,8% wyższe od planowanych (po zmianach planu) i stanowiły 8,3% ogółu przychodów FP. Pozostałe przychody w kwocie 410 227 tys. zł (154,2% wykonania planu po zmianach i 3% przychodów ogółem) pochodziły m.in. z odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, w tym odsetek od zarządzania terminowego u Ministra Finansów.

Przychody Funduszu w latach 2015–2018 miały tendencję wzrostową, zwiększając się corocznie średnio o 8,4%. Największy wpływ na wzrost przychodów Funduszu miały przychody z poboru składek oraz odsetki od środków pieniężnych FP.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-40 z wykonania planu finansowego FP, należności na rzecz Funduszu w dniu 31 grudnia 2018 r. wynosiły 129 506,1 tys. zł (71,9% planu). Należności były niższe o 256 433 tys. zł (o 66%) od kwoty należności na koniec 2017 r., co wynikało ze zmiany sposobu rozliczania składki na Fundusz Pracy od pracodawców. Należności przeterminowane lub przedawnione nie wystąpiły.

1.2. Wykonanie planu kosztów

W ustawie budżetowej koszty Funduszu Pracy zostały zaplanowane w wysokości 8 211 655 tys. zł. W wyniku dokonanych w ciągu roku zmian w planie kosztów ich kwota uległa zwiększeniu do kwoty 8 281 470 tys. zł. Koszty zrealizowano w kwocie 7 840 451 tys. zł (94,7% planu po zmianach) i były one mniejsze o 28,3% do kosztów poniesionych w 2017 r. (o 3 093 331 tys. zł). Koszty FP ponoszone w latach 2015–2017 kształtowały się na zbliżonym poziomie odpowiednio: 10 934 124 tys. zł, 11 052 174 tys. zł, 10 933 782 tys. zł i były wyższe o ok. 29% w stosunku do 2018 r.

Koszty Funduszu zostały poniesione m.in. na:

- zasiłki dla bezrobotnych ze składką na ubezpieczenie społeczne – 1 697 455 tys. zł (2015 r. – 2 624 772 tys. zł, 2016 r. – 2 269 087 tys. zł, 2017 r. – 1 964 365 tys. zł);
- dodatki aktywizacyjne – 92 612 tys. zł (2015 r. – 99 360 tys. zł, 2016 r. – 93 945 tys. zł, 2017 r. – 92.188 tys. zł);
- świadczenia integracyjne – 58 594 tys. zł (2015 r. – 50 702 tys. zł, 2016 r. – 50 865 tys. zł, 2017 r. – 60 350 tys. zł);

- refundacja składek na ubezpieczenie społeczne dla zwalnianych rolników³⁶ – 55 tys. zł (2015 r. – 131 tys. zł, 2016 r. – 73 tys. zł, 2017 r. – 51 tys. zł);
- aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu – 5 494 017 tys. zł (2015 r. – 5 293 286 tys. zł, 2016 r. – 5 767 931 tys. zł, 2017 r. – 6.151.322 tys. zł);
- pozostałe zadania – 244 055 tys. zł (2015 r. – 251 453 tys. zł, 2016 r. – 240 795 tys. zł, 2017 r. – 252 062 tys. zł).

Koszty z tytułu zasiłków dla bezrobotnych oraz pozostałych wypłat obligatoryjnych w 2018 r. wyniosły 1 848 715 tys. zł i stanowiły 23,6 % kosztów ogółem.

1.2.1. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Zrealizowane koszty aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wyniosły 5 494 017 tys. zł, tj. 93,7% kwoty planu po zmianach i 70,1% wykonania kosztów ogółem. W stosunku do wykonania w 2017 r. były one niższe o 657 305 tys. zł (o 10,7%). W ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu finansowano w szczególności:

- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 2 709 667 tys. zł (92% planu po zmianach i 49,3% kosztów na aktywne formy);
- specjalizacje i realizację staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych (art. 108 ust. 1fd ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) – 1 429 019 tys. zł (100% i 26%);
- refundację wynagrodzeń skierowanych bezrobotnych do 30. roku życia – 655 863 tys. zł (92,9% i 11,9%);
- refundację wynagrodzeń i składek za młodocianych pracowników – 234 711 tys. zł (99,9% i 4,3%);
- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych – 223 964 tys. zł (81,8% i 4,1%);
- działania Krajowego Funduszu Szkoleniowego³⁷ – 102 042 tys. zł (96,6% i 1,9%);
- realizację zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w latach 2018–2022 – 111 205 tys. zł (88,9% i 2%);
- koordynację przez asystenta rodziny zadań określonych w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”³⁸ – 14 594 tys. zł (97,3% i 0,3%);
- zlecenie działań aktywizacyjnych – 1338 tys. zł (48% i 0,2%);
- umorzenie pożyczek – 614 tys. zł (30,1% planu po zmianach).

1.2.2. Zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia obligatoryjne

Na zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia obligatoryjne wydatkowano 1 848 715 tys. zł, co stanowiło 96,6% planu po zmianach i 23,6% kosztów Funduszu. W porównaniu do wykonania w 2017 r. wydatki na zasiłki były mniejsze o 2 354 283 tys. zł (o 56%), co spowodowane było finansowaniem zasiłków i świadczeń przedemerytalnych ze środków FGŚP³⁹. Wydatki w poszczególnych grupach zasiłków i świadczeń obejmowały m.in.:

³⁶ Osobie podlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników, z którą stosunek pracy lub stosunek służbowy został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy i która nie jest uprawniona do zasiłku przysługuje pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne rolników w okresie pierwszych czterech kwartałów po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego.

³⁷ Krajowy Fundusz Szkoleniowy został utworzony z myślą o wsparciu kształcenia ustawicznego pracodawców oraz pracowników. Jego głównym celem jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Inwestycja w potencjał kadrowy powinna poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

³⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 473.

³⁹ Na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. 2017 poz. 2371, ze zm.), wygaśnięcie z dniem 31 grudnia 2018 r.

- zasiłki dla bezrobotnych (ze składką na ubezpieczenie społeczne) – 1 697 455 tys. zł (96,5% planu po zmianach i 21,6% kosztów ogółem) i były one o 266 910 tys. zł (o 13,6%) niższe od wydatków na zasiłki w 2017 r. (1 964 365 tys. zł);
- dodatki aktywizacyjne – 92 612 tys. zł (97,5% planu po zmianach i 1,2% kosztów ogółem) i były one o 424 tys. zł (o 0,5%) większe od wydatków na dodatki aktywizacyjne w 2017 r.;
- świadczenia integracyjne – 58 594 tys. zł (97,7% planu po zmianach i 0,7% kosztów ogółem) i były one o 1756 tys. zł (o 2,9%) niższe od wydatków na te świadczenia w 2017 r. (60 350 tys. zł).

Na wsparcie finansowe Publicznych Służb Zatrudnienia (dalej: PSZ) zaplanowano 235 600 tys. zł, a po dokonanych zmianach kwotę zmniejszono do 235 527 tys. zł. Były one mniejsze o 17% od kosztów poniesionych na ten cel w 2017 r. Koszty administracyjne funduszu na: wynagrodzenia, składki, nagrody, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na ZFŚS dla pracowników wojewódzkich urzędów pracy (dalej: WUP) PUP i OHP wyniosły 234 822 tys. zł i stanowiły 99,7% kwoty planu po zmianach oraz 3% kosztów ogółem. W latach 2015–2016 koszty administracyjne były mniejsze o 8,7% i 18,6% od kosztów administracyjnych w 2018 r.

Na pozostałe zadania, obejmujące m. in. restrukturyzację zatrudnienia, koszty zawiadomień, druki, prowizje bankowe, podnoszenie kwalifikacji pracowników PSZ, rady rynku pracy, systemy informatyczne w PSZ – inwestycje rozwój, eksploatacje, pobór składki na FP przez ZUS, audyt zewnętrzny, umorzenia nienależnie pobranych świadczeń, zaplanowano kwotę 271 040 tys. zł, a po zmianach zmniejszono do kwoty 270 817 tys. zł. Zrealizowane koszty wyniosły 244 055 tys. zł, tj. 90,1% kwoty planu po zmianach i 3,1% kosztów ogółem.

Na koszty inwestycyjne i koszty zakupów inwestycyjnych dla PSZ i OHP w ustawie budżetowej przewidziano kwotę 123 000 tys. zł. Faktyczne wykonanie wyniosło 89 337 tys. zł, tj. 82,3% planu (planu po zmianach) i 1,1% kosztów ogółem oraz było niższe o 25 908 tys. zł (22,5%) od wykonania w roku 2017 o (115 245 tys. zł).

Szczegółowym badaniem objęto 73 zapisy księgowo na kwotę ogółem 21 275 tys. zł, co stanowiło 85% kosztów obsługi Funduszu. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających kosztom Funduszu spośród 204 zapisów księgowych o łącznej wartości 25 032 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że koszty ponoszono zgodnie z planem finansowym oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Badanie trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, o łącznej wartości 1965,2 tys. zł, w wyniku, których w 2018 r. poniesiono koszty w łącznej kwocie 1207 tys. zł, nie wykazało przypadków naruszenia przepisów ustawy *Pzp*. Koszty ponoszone były w sposób legalny, celowy i gospodarny, a ich skalkulowanie i udokumentowanie było rzetelne.

Zobowiązania

Zobowiązania Funduszu Pracy na koniec 2018 r. wyniosły 55 158,6 tys. zł. Były one niższe o 1625,4 tys. zł (2,9%) od kwoty zobowiązań na koniec 2017 r. i wynikały m. in. z terminów płatności określonych w umowach lub wpływu do Ministerstwa dokumentów finansowych po 31 grudnia 2018 r. Pozostałe zobowiązania wynikały m.in. z tytułu wynagrodzeń, świadczeń społecznych i podatku dochodowego od osób fizycznych. Nie stwierdzono zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych ani pożyczek. Zobowiązania wymagalne na koniec 2018 roku nie wystąpiły.

1.3. Stan funduszu i gospodarowanie wolnymi środkami

Stan Funduszu na początek 2018 r. wynosił 9 750 846 tys. zł, w tym:

- środki pieniężne – 9 421 691 tys. zł,
- należności – 385 939 tys. zł,
- zobowiązania – 56 784 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2018 r. wyniósł 15 791 359 tys. zł i był o 6 040 513 tys. zł (61,9%) wyższy od stanu na początek roku oraz był wyższy o 4 188 073 tys. zł (36,1%) od planu według ustawy budżetowej. Na stan Funduszu składały się:

- środki pieniężne – 15 717 011 tys. zł,
- należności – 129 506 tys. zł,
- zobowiązania – 55 159 tys. zł.

Wolne środki przekazane w 2018 r. w zarządzanie Ministrowi Finansów⁴⁰, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r., wyniosły 15 429 927 tys. zł, z tego 1 379 927 tys. zł w zarządzanie *overnight* i 14 050 000 tys. zł w zarządzanie terminowe. Przychody FP osiągnięte w 2018 r. z tytułu odsetek od wolnych środków wyniosły 163 355 tys. zł, w tym:

- 158 432 tys. zł - odsetki od zarządzania terminowego,
- 4923 tys. zł - odsetki od zarządzania *overnight*.

NIK od kilku lat zwracała uwagę na wysoki stan środków Funduszu. W latach 2015–2018 stan środków Funduszu Pracy wzrósł z 7180,4 mln zł do 15 717 mln zł, tj. o 45%. Wzrost stanu FP był konsekwencją m.in. wyższych przychodów z tytułu składki od pracodawców, mniejszej liczby realizowanych projektów przez powiatowe urzędy pracy w ramach PO WER i RPO w perspektywie finansowej 2014–2020 oraz pozostałych przychodów, a także niższych od planowanych wydatków na zasiłki dla bezrobotnych i pozostałe obowiązkowe świadczenia. W ramach działań zmierzających do obniżenia stanu środków pieniężnych FP, w 2019 r. zmniejszona została wysokość składki na Fundusz z 2,45% do 2,30% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Działania te, w ocenie NIK, przyczynią się tylko do spowolnienia przyrostu środków pieniężnych z uwagi na niską stopę bezrobocia oraz niskie wykorzystanie środków na realizację zadań ustawowych.

Przekazywanie w zarządzanie wolnych środków nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wypłat na cele i zadania realizowane przez FP.

Dane o wykonaniu planu finansowego Funduszu Pracy przedstawiono w załączniku 8 do niniejszej informacji.

1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W 2018 r. z Funduszu Pracy wypłacono 151,2 tys. zasiłków dla bezrobotnych, o 21,8 tys. (o 12,6%) mniej niż w 2017 r., natomiast zasiłki i świadczenia przedemerytalne, wypłacane do 2017 r. przez FP, były w 2018 r. finansowane z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Kwota wypłaconych zasiłków w latach 2015–2017 wynosiła odpowiednio: 2 320 993 tys. zł, 2 299 996 tys. zł i 2 086 044 tys. zł.

Z aktywnych programów rynku pracy skorzystało 343,7 tys. bezrobotnych, tj. o 141,4 tys. (o 29,1%) mniej niż w 2017 r. i stanowili oni 19,4% wszystkich wyrejestrowanych w tym okresie bezrobotnych (22,4% w 2017 r.).

W 2018 r. ze środków FP realizowano następujące formy aktywizacji zawodowej:

⁴⁰ Dysponent funduszu, zgodnie z art. 78d ufp, wolne środki niezaangażowane w realizację zadań ustawowych przekazywał w zarządzanie Ministrowi Finansów, na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt (zarządzanie terminowe) lub zarządzanie *overnight* (Dz.U. z 2014 r. poz. 1864).

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba uczestników w tys. osób		2018/2017 (%)
		2018	2017	
1.	Staże	115,6	164,4	70,3
2.	Szkolenia	38,7	50,4	76,8
3.	Prace interwencyjne	37,9	43,1	87,9
4.	Podejmowanie działalności gospodarczej	37,5	42,4	88,4
5.	Podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	29,2	36,1	80,9
6.	Roboty publiczne	27,0	36,1	74,8
7.	Rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	23,7	34,5	68,7
8.	Podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	10,7	13,2	81,1
9.	Inne	23,4	64,9	36,0
RAZEM		343,7	485,1	70,9

W końcu 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 968,9 tys. bezrobotnych, co oznacza spadek o 112,9 tys. bezrobotnych (o 10,4%) w stosunku do końca 2017 r. W 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 1662,1 tys. osób bezrobotnych, tj. o 257,7 tys. osób (o 13,2%) mniej niż w 2017 r. Spadek liczby bezrobotnych to efekt wzrostu gospodarczego oraz podejmowanych przez urzędy pracy działań aktywizacyjnych. W latach 2015–2017 spadek stopy bezrobocia wyniósł odpowiednio: 14,3%, 14,6% i 19%.

Stopa bezrobocia w końcu 2018 r. wyniosła 5,8% i była o 0,8 punktu procentowego niższa niż w 2017 r. W końcu 2018 roku różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 7,3 punktu procentowego – od 3,1% w województwie wielkopolskim do 10,4% w województwie warmińsko-mazurskim. Stopa bezrobocia w poszczególnych województwach kształtowała się na poziomie: śląskie – 4,3%, małopolskie – 4,7%, mazowieckie i pomorskie – 4,9%, dolnośląskie – 5%, lubuskie – 5,8%, łódzkie – 6,1%, opolskie – 6,3%, zachodniopomorskie – 7,4%, podlaskie – 7,8%, świętokrzyskie – 8,3%, kujawsko-pomorskie i podkarpackie – 8,8%.

W IV kwartale 2018 r. liczba osób pracujących wyniosła 16 409 tys. i w stosunku do 2017 r. nieznacznie się zwiększyła (o 5 tys. osób). Średnioroczna liczba pracujących w 2018 r. wyniosła 16 484 tys. osób wobec 16 423 tys. w 2017 r., a wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku produkcyjnym wyniósł 73,6% wobec 72,4% w 2017 r. Liczba osób w stosunku do 2017 r. podejmujących prace niesubsydiowane spadła o 11,4% do 734,2 tys., a subsydiowane spadła o 29,7% do poziomu 70 tys. osób.

W układzie zadaniowym zadania FP były realizowane w ramach funkcji 14 – Rynek pracy oraz zadania 14.1.W – *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu* oraz czterech podzadań:

- 14.1.1.W – *System publicznych służb zatrudnienia;*
- 14.1.2 – *Zasiłki dla bezrobotnych;*
- 14.1.3.W – *Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu;*
- 14.1.4 – *Zatrudnienie oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży.*

Dla zadania 14.1.W – określono dwa cele:

- *Zmniejszenie bezrobocia, do którego przypisano miernik: Liczba osób objętych aktywnymi programami rynku pracy (w os.);*
- *Przygotowanie młodzieży do aktywnego i skutecznego poruszania się po rynku pracy, dla którego przypisano miernik Liczba uczestnictw młodzieży w poszczególnych formach wsparcia na rynku pracy oferowanych przez OHP (jednostka miary – uczestnictwa).*

Tryb pomiaru miernika przypisanego do pierwszego celu był ciągły, a do drugiego – okresowy (kwartalny pomiar).

Zakładane wartości mierników nie zostały osiągnięte. Aktywnymi programami rynku pracy objęto 320 tys. osób (planowano 344 tys. osób), a liczba osób uczestniczących w działaniach OHP na rzecz rynku pracy – 942,3 tys. osób wobec planowanych 985,3 tys. osób. Spowodowane jest to niskim bezrobociem oraz tym, że w rejestrach urzędów pracy pozostają obecnie osoby długotrwale bezrobotne, których powrót do zatrudnienia wymaga innych działań wspierających w powrocie na rynek pracy.

Na realizację zadania 14.1 przewidziano w planie FP (po zmianach) łącznie 8 281 470 tys. zł. Faktyczne wydatki na to zadanie wyniosły łącznie 7 840 451 tys. zł (94,7% planu po zmianach). Niższe od planowanych koszty realizacji zadania były efektem spadającej szybciej niż przewidywano stopy bezrobocia.

Zdaniem NIK, zastosowane cele i mierniki były adekwatne i wystarczające do oceny realizowanego zadania, ze względu na osiągane rezultaty.

2. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta FP sprawozdań za IV kwartał 2018 r.:

- z wykonania w 2018 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2018 r. planu finansowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- w zakresie operacji finansowych za IV kw. 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone przez dysponenta Funduszu na podstawie sprawozdań jednostkowych – własnych i jednostek wchodzących w skład Publicznych Służb Zatrudnienia oraz OHP⁴¹. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, a zawarte w nich dane zostały prawidłowo przeniesione z ksiąg i sprawozdań jednostkowych. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

---

⁴¹ Zob. § 9 pkt 4 oraz § 10 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy.

V. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

1. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszu

1.1. Wykonanie planu przychodów

Zaplanowane przychody w wysokości 586 096 tys. zł zrealizowano w kwocie 493 480 tys. zł, tj. 84,2% planu. Przychody te były o 20,8% mniejsze niż w 2017 r. Główną pozycją w strukturze przychodów były wpływy z obowiązkowej składki na FGŚP (375 455 tys. zł, czyli 76,1% ogółu przychodów).

Spadek przychodów w 2018 r. spowodowany był niższymi przychodami z tytułu składek i opłat na FGŚP. Od 1 stycznia 2018 r. wprowadzono zmiany w sposobie wpłat i rozliczeń składek od pracodawców⁴², których celem było m.in. ujednoczenie standardu identyfikacji płatnika składek poprzez wprowadzenie indywidualnych rachunków składkowych i przekazywanie przez ZUS na rachunek dysponenta składki wynikającej z deklaracji rozliczeniowej płatnika oraz zaprzestanie przez ZUS podziału składki na Fundusz Pracy i FGŚP według określonego algorytmu. Zgodnie z art. 1 pkt 10 ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należności z tytułu składek na: ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Emerytur Pomostowych (dalej: FEP) – opłaca się jedną wpłatą na przydzielony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) numer rachunku składkowego. Dokonana przez płatnika składki wpłata jest dzielona przez ZUS proporcjonalnie na należności wszystkich funduszy, w zależności od procentowego udziału składek do zapłaty na dany fundusz, określony w deklaracji rozliczeniowej. Do 31 grudnia 2017 r., zgodnie z art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁴³, płatnik składek opłacał składki na odrębne rachunki bankowe w podziale na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP, FEP. Dokonana przez płatnika wpłata przekazywana była przez ZUS na rachunek dysponenta funduszu w wysokości odpowiadającej udziałowi stopy procentowej na dany fundusz w sumie stóp procentowych składek na FP i FGŚP (art. 107 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

Przychody Funduszu w latach 2015–2017 miały tendencję wzrostową, zwiększając się corocznie w granicach 19%–28%. Największy wpływ na wzrost przychodów Funduszu miały przychody z poboru składek.

Należności

Na koniec 2018 r. należności Funduszu wyniosły 788 021 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2017 r. należności ogółem były niższe o 46 921 tys. zł (o 5,6%).

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi⁴⁴, dysponent Funduszu może umorzyć należność w całości lub w części w przypadku całkowitej jej nieściągalności. W 2018 r. do dysponenta Funduszu wpłynęło 514 wniosków w sprawie umorzenia należności Funduszu na kwotę 164 960 tys. zł, z 2017 r. do rozpatrzenia pozostało 15 wniosków na kwotę 1600,8 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono 468 wniosków na kwotę 156 462 tys. zł, a negatywnie 29 na kwotę 4382,18 tys. zł. Do rozpatrzenia pozostało 15 wniosków. Ulgę w postaci rozłożenia na raty należności udzielono 181 dłużnikom w łącznej kwocie 4034,3 tys. zł. W 2018 r. dokonano umorzeń na podstawie decyzji Marszałka województwa o zaliczeniu w koszty umorzonych przez Sąd upadłościowy zobowiązań upadłego w części dotyczącej wierzytelności Funduszu 884 tys. zł oraz na podstawie upoważnienia Dysponenta Funduszu 88 tys. zł.

⁴² Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1027). Dalej: ustawa o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

⁴³ Dz. U. z 2019 r. poz. 300, ze zm.

⁴⁴ Art. 23 ust. 6 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

W 2018 r. w ramach czynności windykacyjnych odzyskano należności w kwocie 58 374 tys. zł, tj. o 0,6% mniej niż w 2017 r. Koszty z tytułu postępowań w sprawie zwrotu i windykacji należności oraz opłat sądowych w 2018 r. wyniosły 355,8 tys. zł i były o 56% niższe niż w 2017 r.

W wyniku szczegółowego badania 20 wniosków Wojewódzkich Urzędów Pracy (dalej: WUP) na kwotę 65 370 tys. zł o umorzenie należności rozpatrzonych w 2018 r. przez dysponenta Funduszu stwierdzono, że w sprawach znak: DF.III.40730.6.13.2018.SRT oraz DF-III.407.30.12.73.2018.SRT (10% badanych spraw) WUP w Katowicach i Krakowie wystąpiły z wnioskami o umorzenie należności na podstawie art. 23 ust. 6 pkt 3 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, tj. w przypadku całkowitej nieściągalności należności, gdy osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, została wykreślona z właściwego rejestru, przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie. Wnioski o umorzenie skierowano po upływie dziewięciu i dwunastu lat od uzyskania informacji o wykreśleniu spółki z Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: KRS). Zwłokę w wystąpieniu z wnioskami o umorzenie w pierwszym przypadku⁴⁵ WUP wyjaśnił dużą liczbą prowadzonych spraw oraz faktem, że z chwilą wykreślenia dłużnika z właściwego rejestru jego stan prawny pozostaje niezmienny i wnioski te nie są traktowane priorytetowo. W drugim przypadku WUP⁴⁶ wyjaśnił, że pomimo wykreślenia spółki z KRS w 2009 r. ostatnia wypłata świadczenia miała miejsce w 2013 r., a w roku 2014 rozpatrzono ostatni wniosek o wypłatę świadczeń⁴⁷. Ze względu na znaczną pracochłonność spraw związanych z przygotowaniem wniosku o umorzenie oraz inne pilne zadania, w tym sprawy terminowe związane z przygotowaniem odpowiedzi na pozwy w postępowaniach odwoławczych, zdecydowano o umieszczeniu spółki w planie umorzeń pierwszego kwartału 2018 r.

Departament Funduszy w 2018 r., przekazał do Biura Kontroli i Audytu propozycje przeprowadzenia w WUP kontroli w zakresie prawidłowości kierowania wniosków o odstąpienie od dochodzenia zwrotu należności lub o umorzenie należności oraz w zakresie prawidłowości wypłat zaliczek na poczet świadczeń należnych z FGŚP. Biuro Kontroli i Audytu zaplanowało na 2019 r. przeprowadzenie kontroli w ramach tematu „Realizacja przez marszałka województwa zadań dotyczących roszczeń należnych FGŚP” oraz tematu „Realizacja przez marszałka województwa art. 12a i 15a ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy”. W każdym z wymienionych tematów, Biuro Kontroli i Audytu wstępnie planuje przeprowadzenie czynności kontrolnych w trzech lub czterech WUP. Zdaniem NIK, zasadnym jest kontynuowanie przez Ministra w kolejnych latach kontroli w WUP w zakresie prawidłowości dochodzenia roszczeń na rzecz Funduszu, zgodnie z art. 39a-d ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Wystąpienie pokontrolne skierowane do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁴⁸ w zakresie należności FGŚP zawierało wniosek: *Kontynuowanie w kolejnych latach przeprowadzania w wojewódzkich urzędach pracy kontroli w zakresie prawidłowości dochodzenia roszczeń na rzecz FGŚP zgodnie z art. 39 a-d ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych.*

Realizując powyższy wniosek NIK dysponent Funduszu ujął w planie kontroli zewnętrznych na 2018 r. kontrolę w zakresie realizacji przez marszałków województw zadań dotyczących roszczeń należnych FGŚP oraz przeprowadził w tym zakresie kontrolę.

⁴⁵ WUP w Katowicach.

⁴⁶ WUP w Krakowie.

⁴⁷ Zgodnie z ustawą z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń z FGŚP (Dz. U. z 2010 r. nr 106, poz. 674).

⁴⁸ Wystąpienie pokontrolne NIK nr KPS.410.001.02.2018 z dnia 10.04.2017 r.

1.2. Wykonanie planu kosztów

Plan kosztów FGŚP ustalono w wysokości 2 308 030 tys. zł. Koszty zrealizowano w wysokości 1 771 251 tys. zł, to jest 75% planu po zmianach (2 360 316 tys. zł) i były one większe o 659,7% od kosztów poniesionych w 2017 r. (233 156 tys. zł). Koszty obejmowały m.in.:

- bezzwrotne transfery na rzecz ludności – 1 521 792 tys. zł (72,8% planu po zmianach), na które składały się głównie wypłaty na zasiłki i świadczenia przedemerytalne zrealizowane w kwocie 1 521 200 tys. zł (73%);
- koszty własne – 248 334 tys. zł (91,9%).

Pozycje kosztów własnych stanowiły:

- umorzenia należności 157 345 tys. zł (99% planu po zmianach),
- środki dla Ministra Energii na wydatki z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia – 45 522 tys. zł (87,1%),
- różne przelewy (refundacja kosztów poniesionych przez marszałków województw na obsługę FGŚP, tj. wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi) – 20 847 tys. zł (80,4%),
- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych – 18 254 tys. zł (72,1%),
- wpłaty do budżetu państwa (refundacja kosztów poniesionych przez Ministerstwo na obsługę FGŚP, tj. wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi – 4439 tys. zł (81,4%),
- koszty poboru składki – 1926 tys. zł (82,4%).

Wielkość zrealizowanych kosztów Funduszu wyniosła w 2015 r. – 305 295 tys. zł, w 2016 r. – 265 354 tys. zł, a w 2017 r. – 233 156 tys. zł. Większe wykonanie kosztów Funduszu w 2015 r. niż w latach 2016–2017 wynikało głównie z przekazania środków Ministrowi Energii na wydatki z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia w wysokości 134 142 tys. zł. Poziom wykonania kosztów w latach 2015–2017 utrzymywał się na zbliżonym poziomie, a wzrost kosztów w 2018 r. o ponad 1 538 095 tys. zł, tj. o 659,7% wynikał głównie z realizacji nowych zadań.

Koszty ogółem związane z obsługą Funduszu w 2018 r. wyniosły 24 930 tys. zł, tj. 92,2% kwoty planowanej.

Koszty administracyjne FGŚP w 2018 r. wyniosły 5283 tys. zł i stanowiły 21,2% kosztów Funduszu poniesionych na jego obsługę. W latach 2015–2017 udział kosztów administracyjnych w kosztach poniesionych na obsługę Funduszu kształtował się na zbliżonym poziomie i wyniósł odpowiednio: 23,7% (w 2015 r.); 23% (w 2016 r.) i 23,3% (w 2017 r.).

Koszty z tytułu wynagrodzeń w 2018 r. wyniosły 19 647 tys. zł i stanowiły 78,8% kosztów Funduszu. W latach 2015–2017 również utrzymywały się na podobnym poziomie, a ich udział w kosztach poniesionych na obsługę Funduszu wyniósł: 76,3% (w 2015 r.); 77% (w 2016 r.); 76,7% (2017 r.).

Szczegółowym badaniem objęto koszty w łącznej kwocie 707,1 tys. zł, tj. 2,8% kosztów poniesionych na obsługę Funduszu. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających kosztom Funduszu. Próba została wylosowana z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS⁴⁹). Stwierdzono, że koszty ponoszono zgodnie z planem finansowym oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W wyniku analizy dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę 445,8 tys. zł, w tym zamówienia przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na *usługę utrzymania i rozwoju systemu e-DOK* na kwotę 239,9 tys. zł oraz zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie z wolnej ręki na *dostawę ciepła z sieci ciepłowniczej* na kwotę 205,9 tys. zł, stwierdzono, że w obu przypadkach prawidłowo dokonano wyboru trybu udzielenia zamówienia publicznego.

⁴⁹ Metoda losowania, w której prawdopodobieństwo wylosowania transakcji jest proporcjonalne do wartości tej transakcji.

W ramach postępowań poniesiono koszty w łącznej wysokości 59,4 tys. zł, w tym wykonanie FGŚP – 29,3 tys. zł⁵⁰. Koszty zostały poniesione w sposób legalny, celowy i gospodarny, a ich skalkulowanie i udokumentowanie było rzetelne.

Dokonano analizy zamówienia publicznego, którego przedmiotem był *zakup i dostawa biurowych urządzeń niszczących*, do którego nie stosowano przepisów *Pzp* na kwotę 99,5 tys. zł. Stwierdzono, że prawidłowo dokonano wyłączenia zastosowania *Pzp*, a zamówienie zostało przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami wewnętrznymi⁵¹. Koszty w wysokości 99,5 tys. zł⁵² zostały poniesione w sposób legalny, celowy i gospodarny, a ich skalkulowanie i udokumentowanie było rzetelne.

Transfery na rzecz ludności

Wydatki z tytułu transferów na rzecz ludności, przechodzące w należności, według tytułów świadczeń pracowniczych na podstawie przepisów ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy i ustawy z dnia 6 maja 2010 r. o *przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych*⁵³ zrealizowano w wysokości 114 750 tys. zł, tj. 81,4% planu. Wydatki te były o 7,9% niższe od wydatków na ten cel zrealizowanych w 2017 r. (124 611 tys. zł).

Wysokość świadczenia przypadającego na jedną osobę w 2018 r. wynosiła 8,5 tys. zł i była wyższa w porównaniu do 2017 r. (o 0,5 tys. zł) o 6,3%. Struktura transferów była następująca:

- gwarantowane wynagrodzenie za pracę – 51 027 tys. zł;
- odprawa pieniężna przysługująca na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracownika – 32 750 tys. zł;
- ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, o którym mowa w art. 171 § 1 *Kodeksu pracy*, należny za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek pracy – 10 569 tys. zł;
- składki na ubezpieczenie społeczne należne od pracodawców na podstawie przepisów ustawy o *systemie ubezpieczeń społecznych* – 10 419 tys. zł;
- odszkodowania, o których mowa w art. 36¹ § 1 *Kodeksu pracy* – 9913 tys. zł;
- wypłaty świadczeń dokonane na podstawie ustawy o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z FGŚP – 40 tys. zł;
- dodatek wyrównawczy, o którym mowa w art. 230 i 231 *Kodeksu Pracy* – 32 tys. zł.

Zobowiązania

Zobowiązania FGŚP na koniec 2018 r. wyniosły 23 387 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2017 r. były wyższe o 752 tys. zł (o 3,3%). Zobowiązania dotyczyły głównie kosztów zastępstwa procesowego, sądowego i egzekucyjnego (21 351 tys. zł, tj. 91,3%), które wynikały z wyroków sądowych. Pozostałe to m.in. zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2018 r. oraz faktury z tytułu opłat za usługi telekomunikacyjne, energię, a także z tytułu pozostałych usług z terminami płatności w styczniu 2019 r.

1.3. Stan funduszu i gospodarowanie wolnymi środkami

Stan Funduszu na początek 2018 r. wyniósł 4 976 317 tys. zł i był wyższy o 79 724 tys. zł, tj. o 1,6% od planu według ustawy budżetowej i wyższy o 389 609 tys. zł, tj. o 8,5% od wykonania w 2017 r., w tym:

- środki pieniężne w kwocie 4 164 009 tys. zł (100,9% planu oraz 109,5% w relacji do wykonania w 2017 r.);

⁵⁰ Kwota ta obejmuje środki finansowe części 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne, 63 – Rodzina.

⁵¹ Zarządzenie nr 7 Dyrektora Generalnego MRPIPS z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie zamówień publicznych.

⁵² W tym wykonanie FGŚP – 4 tys. zł.

⁵³ Dz. U. Nr 106, poz. 674.

- należności – 834 943 tys. zł (105,4% planu oraz 103,9% w relacji do wykonania w 2017 r.),
- zobowiązania – 22 635 tys. zł (108,5% planu oraz 105,8% w relacji do wykonania w 2017 r.).

Stan Funduszu na koniec 2018 r. wyniósł 3 698 545 tys. zł i był wyższy o 523 886 tys. zł, tj. o 16,5% od planu według ustawy budżetowej, w tym:

- środki pieniężne w kwocie 2 933 911 tys. zł (121,2% planu oraz 70,5% w relacji do wykonania w 2017 r.);
- należności – 788 021 tys. zł (101,6% planu oraz 94,4% w relacji do wykonania w 2017 r.);
- zobowiązania – 23 387 tys. zł (109,5% planu oraz 103,3% w relacji do wykonania w 2017 r.).

Na stan Funduszu na koniec 2018 r. miały wpływ zrealizowane niższe koszty niż zaplanowano o 23,3% na wypłaty zasiłków i świadczeń przedemerytalnych (73% kwoty planowanej).

Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosły 2 931 340 tys. zł, z tego w zarządzanie terminowe – 2 897 500 tys. zł oraz w zarządzanie overnight – 33 840 tys. zł. W 2018 r. przychody osiągnięte z tytułu odsetek wyniosły:

- odsetki od zarządzania terminowego 49 728 tys. zł,
- odsetki od zarządzania overnight 91 tys. zł.

Działania dysponenta w zakresie gospodarowania wolnymi środkami Funduszu pozwalały na pełną realizację zadań ustawowych.

Dane o wykonaniu planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przedstawiono w załączniku 10 do niniejszej informacji.

1.4. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Zadania ustawowe Funduszu dotyczące ochrony roszczeń pracowniczych określone w ustawie o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy były realizowane prawidłowo, a środki finansowe wydatkowane zostały w sposób celowy i gospodarny. W 2018 r. świadczenia otrzymało 13,6 tys. osób.

W układzie zadaniowym zostało ujęte zadanie FGŚP w funkcji 14 – *Rynek Pracy*. Dla Funduszu określono podzadanie 14.2.3 – *Ochrona roszczeń pracowniczych* w ramach zadanie 14.2 – *Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy*. Dla zadania i podzadania przyporządkowano cel: *Zabezpieczenie wypłaty świadczeń pracowniczych oraz miernik realizacji: Liczba osób, którym wypłacono świadczenia z FGŚP*. Zarówno cel jak i miernik odnosiły się do głównego zadania, dla którego został powołany Fundusz, tj. zapewnienia pracownikom ochrony w zakresie należytych świadczeń niezaspokojonych przez niewypłacalnych pracodawców. Miernik został zaplanowany na poziomie 21 500 osób, w oparciu o informacje uzyskane z WUP, w 2017 r., przedstawiające przewidywaną liczbę osób, mogących skorzystać z wypłat świadczeń z FGŚP w 2018 r. Został zrealizowany na poziomie 13 606 osób, tj. 63,3% liczby planowanej. Źródłem danych do określenia wartości miernika były informacje przekazane przez WUP na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie informacji dotyczących gospodarki środkami FGŚP, przekazywanych przez marszałków województw dysponentowi Funduszu⁵⁴. Na etapie tworzenia planu finansowego, w połowie 2017 roku, WUP zadeklarowały liczbę 23 438 osób mogących skorzystać z wypłaty świadczeń z FGŚP w 2018 r. Biorąc pod uwagę znacznie mniejsze wykonanie miernika w latach ubiegłych, zmniejszono jego planowaną wartość, co do wartości przewidywanych przez WUP. W porównaniu do 2017 r. miernik został wykonany na podobnym poziomie i był niższy tylko o 0,3%. W 2018 r. zrealizowane koszty zadania wyniosły 1 771 251 tys. zł, stanowiło to 76,7% kwoty planowanej (2 308 030 tys. zł) oraz 759,7%

⁵⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1955.

wykonania w 2017 r. Wzrost kosztów zadania w 2018 r. w stosunku do 2017 r. spowodowany był finansowaniem w 2018 r. ze środków FGŚP zasiłków przedemerytalnych, świadczeń przedemerytalnych oraz zasiłków pogrzebowych wraz z kosztami ich obsługi na podstawie przepisów ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na 2018 r.

2. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych sprawozdań:

- z wykonania w 2018 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2018 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, a zawarte w nich dane zostały prawidłowo przeniesione z ksiąg i sprawozdań jednostkowych. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

VI. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 44 – Zabezpieczenie społeczne

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r., kontrola dochodów budżetowych w części 44 została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W części 44 w ustawie budżetowej na rok 2018 zaplanowano dochody w wysokości 550 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 1350 tys. zł (245,5% planu), w tym 234 tys. zł uzyskane przez Ministerstwo. W porównaniu do wykonania 2017 r. dochody były niższe o 7382 tys. zł, tj. o 84,5%⁵⁵. Wyższe kwoty dochodów wynikały z wpływów z tytułu:

- odsetek bankowych i kar pieniężnych za niedotrzymanie warunków umów w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 (dalej PO PŻ) w kwocie 864 tys. zł;
- zwrotów kosztów zastępstwa procesowego i postępowań sądowych, kar za niedotrzymanie warunków umów zawartych z dostawcami i usługodawcami, odszkodowania z polis ubezpieczeń komunikacyjnych, wynagrodzenia należnemu płatnikowi z tytułu terminowego wpłacania podatku dochodowego od osób fizycznych i składek ZUS w kwocie 150 tys. zł;
- zwrotów niewykorzystanej dotacji celowej dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej PFRON) wraz z odsetkami w kwocie 117 tys. zł;
- kar pieniężnych od osób fizycznych oraz środków wynikających z niedotrzymania warunków umowy, a także zwrotów dotacji celowych udzielonych na realizację zadań w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (dalej ASOS) w kwocie 102 tys. zł.

Na koniec 2018 r. w części 44 należności pozostałe do zapłaty wyniosły 260 tys. zł i w porównaniu ze stanem z końca 2017 r. były wyższe o 151,5%. Zaległości według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 235 tys. zł i były wyższe o 200 tys. zł, tj. o 571,4% od zaległości na koniec 2017 r. Należności dotyczyły m.in. grzywny zasądzonej od osoby fizycznej, kary umownej, kosztów postępowania sądowego, kasacyjnego oraz kosztów postępowań komorniczych.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 44 przedstawiono w załączniku 12 do niniejszej informacji.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2018 wydatki w części 44 zostały zaplanowane w wysokości 884 454 tys. zł. W wyniku dokonanych w ciągu roku zmian w planie wydatków, ich kwota uległa zwiększeniu do kwoty 938 940 tys. zł, tj. o 54 486 tys. zł.

Wydatki wyniosły 913 581 tys. zł, tj. 103,3% kwoty ujętej w ustawie budżetowej i 97,3% planu po zmianach i obejmowały:

- dotacje w kwocie 798 438 tys. zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 258 tys. zł,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych w kwocie 48 019 tys. zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 498 tys. zł,

⁵⁵ W 2017 r. wyższa kwota dochodów wynikała m.in. z wpływów z tytułu środków pozostałych po uregulowaniu zobowiązań po zlikwidowanym Instytucie Rozwoju Służb Społecznych.

– współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich w kwocie 66 368 tys. zł.

Analizą objęto próbę wydatków dysponenta III stopnia w wysokości 16 688,8 tys. zł, co stanowiło 33% wydatków dysponenta III stopnia oraz 71,8% wydatków na dotacje, tj. wydatki w kwocie 40 449 tys. zł.

Przyznane środki z **rezerwy celowej** w kwocie 54 404 tys. zł, zostały wydatkowane w wysokości 43 493 tys. zł. Niewykorzystanie kwoty 10 911 tys. zł wynikało przede wszystkim z mniejszej liczby ofert złożonych w otwartym konkursie w ramach programu „Pokonać bezdomność” (wydatkowano 4703 tys. zł, tj. 31,4% przyznanych środków na ten cel).

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonał blokad planowanych w części 44 wydatków w łącznej kwocie 15 936 tys. zł, pochodzących m.in. z:

- niepełnego wykorzystania środków na realizację programu „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym” (10 237 tys. zł) oraz niższych kosztów utrzymania systemów informatycznych z obszaru pomocy społecznej i obsługi programu wieloletniego „Senior+” (445 tys. zł),
- oszczędności powstałych w ramach obsługi PO PŻ 2014–2020 oraz przeniesienia części płatności za zakup i dystrybucję żywności na rok 2019 (2633 tys. zł),
- oszczędności na obsługę ASOS (1569 tys. zł).

Decyzje o **blokadzie wydatków** były podejmowane po otrzymaniu informacji o niewykorzystaniu środków w ramach planu wydatków od dysponentów niższego stopnia lub departamentów merytorycznych odpowiedzialnych za realizację zadań.

Zobowiązania, według stanu na koniec 2018 r. wyniosły 1673 tys. zł i były o 109 tys. zł, tj. o 7% wyższe od zobowiązań na koniec 2017 r. Obejmowały one głównie zobowiązania z tytułu wydatków na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla pracowników Ministerstwa (1607,1 tys. zł). W 2018 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 48 019 tys. zł, co stanowiło 91% planu po zmianach. W porównaniu do 2017 r. były mniejsze o 3,2%.

Szczegółowym badaniem objęto próbę wydatków bieżących w kwocie 2017,1 tys. zł związanych z realizacją w 2018 r. umowy zawartej w 2017 r. pomiędzy Ministerstwem, reprezentowanym przez Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych (dalej: BON), a Polską Wytwórną Papierów Wartościowych S.A. (dalej: PWPW) na produkcję, personalizację i dystrybucję legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub jej stopień. Zgodnie z art. 6cb ust. 1 pkt 1 i ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*⁵⁶ minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zobowiązany jest do zapewnienia produkcji blankietów legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz do ich personalizacji i dystrybucji.

Na 2018 r. i kolejne lata PWPW zadeklarowała gotowość produkcji, personalizacji i dystrybucji 900 tys. sztuk legitymacji rocznie. Ministerstwo zadeklarowało odbiór przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności legitymacji w liczbie nie mniejszej niż 360 tys. w 2018 r. i kolejnych pełnych latach obowiązywania umowy. W 2018 r. odebrano 239 565 sztuk legitymacji (66,5% zadeklarowanej przez MRPiPS ilości). Zgodnie z umową, w przypadku, niespełnienia warunku odbioru zadeklarowanej liczby legitymacji, PWPW zastrzegło sobie możliwość naliczania wynagrodzenia z tego tytułu. Nie zostały naliczone dodatkowe wynagrodzenia wynikające z zapisów umowy, natomiast został zawarty aneks⁵⁷, w którym ustalono, m.in., odbiór wyprodukowanych i spersonalizowanych w 2018 r. legitymacji w ilości nie mniejszej niż 239 565 sztuk, a w kolejnych latach – w ilości nie mniejszej niż 384 488 sztuk rocznie.

Ministerstwo wskazało, że odebranie w 2018 r. mniejszej liczby legitymacji niż zadeklarowana w umowie wynikało z faktycznego zapotrzebowania powiatowych/miejskich zespołów do spraw

⁵⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm.

⁵⁷ Aneks nr 1 z dnia 4 lutego 2019 r.

orzekania o niepełnosprawności na legitymacje, które możliwe było do dokładnego określenia dopiero w trakcie trwania umowy. Jako powód zaplanowania w aneksie odbioru w 2019 r. i w kolejnych latach większej o 60,5% liczby legitymacji niż w 2018 r. podano projektowaną zmianę przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zaplanowaną na 2019 r. zgodnie, z którą każda osoba posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności otrzyma legitymację osoby niepełnosprawnej (bez konieczności odrębnego wnioskowania o dokument).

Wydatki MRPiPS – urzędu obsługującego Ministra (dysponent III stopnia) zostały zrealizowane w wysokości 50 525 tys. zł, co stanowiło 88,4% planu po zmianach. Główną pozycję wydatków stanowiły wynagrodzenia.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W ustawie budżetowej na rok 2018 limit wynagrodzeń w ramach budżetu państwa i budżetu środków europejskich określono w łącznej wysokości 22 519 tys. zł, w tym 20 845 tys. zł na wynagrodzenia osobowe, a 1674 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenie roczne. W ciągu roku plan wynagrodzeń zmniejszono do kwoty 22 212 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 21 560 tys. zł, tj. na poziomie 101,6% wydatków w 2017 r. i 97,1% planu po zmianach.

Przeciętne zatrudnienie w 2018 r. w części 44, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 249 etatów, to jest o dziewięć etatów mniej niż w 2017 r. oraz było niższe o 60 osób do planu. Wobec przejścia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań związanych z realizacją Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 (dalej: FIO) zmniejszeniu uległo zatrudnienie o 12 etatów oraz wynagrodzenia osobowe o kwotę 800 tys. zł. W 2018 r. w części 44 wynagrodzenia osobowe uległy zwiększeniu o kwotę 400 tys. zł, w związku z przeniesieniem środków z planu wynagrodzeń części 31 – Praca. Nie wiązało się to ze wzrostem zatrudnienia w części 44. Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wynosiło 7222 zł miesięcznie tj. 105,1% przeciętnego wynagrodzenia w 2017 r.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia w części 44 znajdują się w załączniku 14 do niniejszej informacji.

W 2018 r. w części 44 zawarto 130 umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi na łączną kwotę 436,7 tys. zł. W porównaniu do 2017 r. liczba umów była mniejsza o 310, tj. o 70,5%. Kwota wydatków z tego tytułu wyniosła 421,4 tys. zł, tj. o 369 tys. zł (o 46,7%) mniej niż w 2017 r. Największe wydatki z tego tytułu ponoszono na umowy z ekspertami oceniającymi oferty w ramach ogłaszanych przez Ministerstwo konkursów oraz sprawozdania z realizacji zadań publicznych w ramach ASOS na lata 2014–2020.

Wydatki majątkowe wyniosły 498 tys. zł, tj. 101,6% kwoty określonej w ustawie budżetowej i 99,8% planu po zmianach. Wydatki dotyczyły głównie (66,3%) nakładów poniesionych na utrzymanie trwałości rezultatów projektu pn. *Emp@tia* i obejmowały zakup sprzętu wraz z oprogramowaniem, urządzeń do przechowywania i przetwarzania danych (300 tys. zł) oraz zakup licencji do monitorowania maszyn wirtualnych java (30 tys. zł). Pozostałe środki wydatkowano m.in. na zakup sprzętu audio-video (63 tys. zł) oraz wykup praw autorskich (52 tys. zł). Z pięciu zaplanowanych zadań, zrezygnowano z jednego i wprowadzono również jedno zadanie (zakup sprzętu video za kwotę 63 tys. zł). Zaplanowaną w ustawie budżetowej kwotę 35 tys. zł na zakup urządzeń, drukarek i skanerów dla MRPiPS zwiększono do 54 tys. zł, z czego wydatkowano 53 tys. zł.

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej zrealizowano w wysokości 66 368 tys. zł, co stanowiło 180,9% kwoty ujętej w ustawie budżetowej i 92,7% planu po zmianach. Wydatkowano:

- 64 385 tys. zł na działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dalej KOWR) w ramach realizacji PO PŻ 2014–2020 (program został omówiony w pkt 2.2. Wydatki budżetu środków europejskich);

- 1751 tys. zł na pomoc techniczną przy realizacji programu PO PŻ oraz współfinansowanie siedmiu projektów w ramach PO WER 2014–2020 (realizacja czterech z tych projektów została omówiona w części dotyczącej realizacji wydatków budżetu środków unijnych);
- 232 tys. zł tytułem refundacji wydatków poniesionych przez PFRON w ramach projektu pn. *Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy w ramach PO WER na lata 2014–2020.*

Zamówienia publiczne

W 2018 r. w MRPiPS przeprowadzono 25 postępowań przetargowych⁵⁸, w wyniku, których zawarto 31 umów na łączną kwotę 51 920,1 tys. zł brutto. Na realizację tych umów w 2018 r. wydatkowano kwotę 10 321,6 tys. zł brutto, w tym z części 44 sfinansowano 17 umów na kwotę 3864 tys. zł brutto. Szczegółowym badaniem objęto trzy zamówienia publiczne, w ramach których zawarto siedem umów o łącznej wartości 28 885,6 tys. zł brutto (55,6% łącznej kwoty umów), na które w części 44 w 2018 r. wydatkowano 2247,8 tys. zł brutto (58,2% kwoty wydatkowanej z części 44).

1. Zamówienie publiczne prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem była *usługa wykonania audytów w Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej (dalej: OWES) zlokalizowanych w 16 województwach.* Zamówienie o wartości 2420,1 tys. zł brutto podzielono na pięć części w ramach przyporządkowania do poszczególnych województw z zastrzeżeniem, iż jednemu wykonawcy mogło zostać udzielone zamówienie w maksymalnie dwóch częściach. Udział środków europejskich w wartości zamówienia wynosił 84,3%.

W dniu 19 marca 2018 r. zawarto z czterema wykonawcami umowy na wykonanie 220 audytów na terenie poszczególnych województw. Łączna wartość umów wyniosła 2420,1 tys. zł brutto. Termin realizacji usługi we wszystkich powyższych umowach ustalono do dnia 31 grudnia 2020 r. zgodnie z indywidualnymi harmonogramami stanowiącymi załącznik do umowy.

Z tytułu realizacji umów w 2018 r. MRPiPS dokonało płatności na łączną kwotę 345,9 tys. zł (14,3% wartości umów), z tego w ramach środków budżetowych części 44 na kwotę 54,4 tys. zł. Pozostałą kwotę stanowiły środki z budżetu UE. Za niezgodne z warunkami umowy wykonanie zleconych prac MRPiPS naliczyło i potrąciło z należnych wynagrodzeń kary umowne w wysokości 3,9 tys. zł.

Jedna umowa⁵⁹ o wartości 400,4 tys. zł brutto została rozwiązana z uwagi na stwierdzenie braku spełnienia wymogu bezstronności i niezależności od OWES przez członka zespołu audytowego, na podstawie oświadczenia, które zgodnie z § 7 ust. 3 umów powinny być przez członków zespołów audytowych złożone w dniu podpisania umowy⁶⁰, to jest 19 marca 2018 r. W 2018 r. nie dokonano z tytułu tej umowy płatności.

W przypadku pozostałych trzech umów zawartych w tym postępowaniu 14 (z 22 wymaganych) oświadczeń członków zespołów audytowych zostało podpisanych od 8 do 16 dni po terminie

⁵⁸ W 2018 r. procedurę udzielania zamówień publicznych na podstawie ustawy *Pzp* oraz procedurę udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się przepisów ustawy *Pzp*, regulowało zarządzenie nr 7 Dyrektora Generalnego MRPiPS z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie *zamówień publicznych*, które zastąpiło Zarządzenie nr 9 Dyrektora Generalnego MRPiPS w sprawie *zamówień publicznych* z dnia 10 lipca 2017 r.

⁵⁹ 10/4/DPP/PN/2017/2018.

⁶⁰ Oświadczenia o bezstronności i niezależności od OWES, którego wzór określał załącznik nr 9 umowy. Oświadczenie stanowiące o przyczynie rozwiązania ww. umowy, jak i pozostałe – pozytywnie zweryfikowane wpłynęły do MRPiPS 23 marca 2018 r., tj. cztery dni po jej podpisaniu (datowane 20 marca 2018 r.).

podpisania umów⁶¹, jedno oświadczenie nie zostało złożone z uwagi na rezygnację audytora z udziału w zadaniu⁶².

Dyrektor Generalna MRPiPS wyjaśniła, że zamawiający dysponował oświadczeniem wykonawcy o spełnieniu wszystkich wymogów przetargowych złożonym wraz z ofertą a obowiązek złożenia oświadczeń ustanawiała sama umowa, która przewidywała zobowiązanie strony do ich dostarczenia w dniu jej zawarcia, nie stawiając wymogu złożenia tych dokumentów przed podpisaniem umowy. Zamawiający nie miał podstawy, aby odmówić zawarcia umowy, miał natomiast prawo oczekiwać, że najpóźniej do końca dnia podpisania umowy oświadczenia takie zostaną przedłożone. Wskazano również, że późniejsza data podpisu oświadczeń przez członków zespołów audytowych nie była zgodna z § 7 ust. 3 umów, pozostawało to jednak bez wpływu na realizację umów, gdyż termin ich zawarcia nie był równoznaczny z rozpoczęciem realizacji.

Umowa została rozwiązana w dniu 9 kwietnia 2018 r., a fakt ten nie został uwzględniony w zatwierdzonym w dniu 12 kwietnia 2018 r. protokole postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego. Z udzielonych przez Dyrektora Generalną wyjaśnień wynika, iż DES nie przekazał informacji o rozwiązaniu umowy w dniu 9 kwietnia 2018 r.

NIK zauważa, że fakt rozwiązania umowy powinien zostać niezwłocznie zgłoszony przez członków Komisji Przetargowej do Biura Administracyjnego lub w formie uwag do protokołu. Powyższe postępowanie o zamówienie nie gwarantowało, iż bezpośredni realizatorzy umowy – członkowie zespołów audytowych są bezstronni i niezależni od OWES. Wymóg złożenia stosownego oświadczenia przez członków zespołów określony został w umowie na dzień podpisania umowy. Natomiast członkowie zespołów składali oświadczenia nawet po kilkunastu dniach. W przypadku jednej z osób w wyniku złożenia oświadczenia okazało się, iż nie była ona bezstronna i niezależna od Ośrodka, skutkiem czego było rozwiązanie umowy z wykonawcą.

Z uwagi na potrzebę zapewnienia audytu we wszystkich województwach, zgodnie z art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp oraz zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 1 i 2 wzoru umowy stanowiącego załącznik do specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej: SIWZ), zamawiający podjął decyzję o wprowadzeniu zmian do umowy⁶³ zawartej z wykonawcą polegających na zwiększeniu liczby audytów z 49 do 63 oraz obszaru ich realizacji o województwo pomorskie i warmińsko-mazurskie. Zmianie uległo także wynagrodzenie wykonawcy z kwoty nieprzekraczającej 515 tys. zł do kwoty nieprzekraczającej 662,6 tys. zł. W zakresie rozszerzenia umowy o realizację audytów w województwie zachodniopomorskim do dnia zakończenia kontroli trwały konsultacje z wykonawcą części pierwszej i trzeciej postępowania.

W SIWZ⁶⁴ pkt 7.1.4.3.2.: wskazano, iż: *Zamawiający wymaga, by w przypadku składania oferty na dwie części, dla każdej z części przedmiotu zamówienia, na którą wykonawca składa ofertę, został wyznaczony i wskazany odrębny zespół osób. Osoby wskazane do realizacji jednej części przedmiotu zamówienia, nie mogą zostać ponownie wskazane do realizacji innej części przedmiotu zamówienia.*

W dniu 19 marca 2018 r. podpisane zostały umowy nr: 10/1/DPP/PN/2017/2018 oraz 10/3/DPP/PN/2017/2018 z wykonawcą, w którego składach personalnych dwóch zespołów audytowych uczestniczył ten sam ekspert. Dyrektor Generalna MRPiPS wyjaśniła, że pojawienie się

⁶¹ W przypadku umowy nr 10/1/DPP/PN/2017/2018 na 8 oświadczeń członków zespołu audytowego stwierdzono, że cztery oświadczenia podpisane zostały po terminie podpisania umowy: 27 i 28 marca 2018 r. oraz 3 i 4 kwietnia 2018 r. W przypadku umowy nr 10/3/DPP/PN/2017/2018 na osiem złożonych oświadczeń stwierdzono cztery datowane po terminie podpisania umowy: 28 marca 2018 r., dwa 30 marca 2018 r. oraz jedno 4 kwietnia 2018 r. W przypadku umowy nr 10/5/DPP/PN/2017/2018 wszystkie sześć oświadczeń podpisano po terminie zawarcia umowy, tj. trzy 27 marca 2018 r., dwa 28 marca i jedno w dniu 29 marca 2018 r.

⁶² Informację o rezygnacji jednego z członków zespołu audytowego podpisano dnia 8 maja 2018 r.

⁶³ Aneks nr 1 do umowy nr 10/2/DPP/PN/2017/2018 zawarty w dniu 16 listopada 2018 r.

⁶⁴ Umowa 10/DPP/PN/2017.

nazwiska tego samego eksperta ds. ekonomii społecznej w składzie zespołów audytowych w dwóch umowach było omyłką pisarską i nie rzutowało na ich wykonywanie.

2. Zamówienie na *utrzymanie w sprawności i rozwój oprogramowania POMOST STD*⁶⁵ – udzielone w trybie z wolnej ręki, o szacunkowej wartości 22 634,1 tys. zł. Zamawiający uzasadniał powyższy tryb tym, że usługi mogą być świadczone przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych wynikających z odrębnych przepisów⁶⁶.

Wartość zamówienia została ustalona na podstawie liczby jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (dalej: JOPS) oraz wynagrodzenia za obsługę JOPS z uwzględnieniem inflacji. W dniu 26 czerwca 2018 r., po wcześniejszym przeprowadzeniu z firmą Sygnity S.A. negocjacji, podpisano umowę na mocy, której wykonawca zobowiązany jest świadczyć usługi utrzymania w sprawności oprogramowania POMOST STD w okresie od dnia 1 lipca 2018 r. do dnia 30 czerwca 2021 r. Wynagrodzenie ustalono maksymalnie do kwoty 26 175 tys. zł brutto (21 280,49 tys. zł netto). W 2018 r. z tytułu realizacji umowy poniesiono wydatki w kwocie 2143,2 tys. zł brutto (finansowane w całości z części 44).

3. W 2018 r. Ministerstwo zawarło 334 umowy z wyłączeniem stosowania ustawy *Pzp*. Łączna wartość tych umów wyniosła 5.808,9 tys. zł brutto, wykonanie 5065,3 tys. zł brutto, w tym z części 44 sfinansowano lub współfinansowano 241 umów na łączną kwotę 2212,8 tys. zł brutto. Badaniem objęto zamówienie, którego przedmiotem było wykonanie robót budowlanych w budynku przy ul. Żurawiej 4a w Warszawie. Wartość zamówienia wynosiła 143,4 tys. zł brutto, w tym w ramach części 44 wydatkowano kwotę 50,2 tys. zł brutto.

Zapytanie ofertowe skierowano do pięciu firm, na które wpłynęły dwie oferty. Najkorzystniejsza oferta (kryterium najniższej ceny) opiewała na kwotę 143,4 tys. zł brutto, co według obowiązującego średniego kursu euro⁶⁷ stanowiło kwotę 27 tys. euro i zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy *Pzp* kwalifikowało zamówienie do niestosowania zapisów przywołanej ustawy.

Umowę z wybranym wykonawcą zawarto 21 września 2018 r. Wykonawca zobowiązał się wykonać przedmiot umowy do dnia 15 grudnia 2018 r. Zespół do spraw nadzoru nad realizacją robót budowlanych w protokole sporządzonym w dniu 6 grudnia 2018 r. stwierdził, iż prace dotyczące przedmiotowego zamówienia zostały wykonane w terminie.

Dotacje celowe

W ustawie budżetowej na dotacje celowe zaplanowano 798 709 tys. zł. W trakcie roku środki na ten cel zwiększono do wysokości 813 709 tys. zł, a wykorzystano 798 438 tys. zł. Największą pozycję stanowiła dotacja dla PFRON w kwocie 741 097 tys. zł, głównie na wypłatę pracodawcom dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (717 360 tys. zł).

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych 2014–2020

Na realizację programu w 2018 r. zaplanowano kwotę 40 000 tys. zł. Wydatki wyniosły 37 939 tys. zł, z tego 37 537 tys. zł na dotacje przyznane w konkursie, a 402 tys. zł na obsługę techniczną, w tym

⁶⁵ Zamówienie nr 18/DI/WR/2018.

⁶⁶ Zgodnie z przepisami w obszarze pomocy społecznej dopuszcza się istnienie wielu systemów teleinformatycznych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej a każdy wykonawca dysponujący takim systemem ma możliwość przystąpienia do uzyskania świadectwa jego zgodności na podstawie rozporządzenia MRiPS z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1609). Powyższe oprogramowanie może być wówczas wdrożone w każdej JOPS, która wyrazi chęć korzystania z jego funkcjonalności. Ustawodawca poza wyżej wymienionymi regulacjami, zobowiązał również wykonawców do zapewnienia dalszego rozwoju i utrzymania omawianego oprogramowania m.in. usuwania nieprawidłowości w jego działaniu jak i aktualizacji pod kątem zmieniających się regulacji prawnych.

⁶⁷ Średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych wynosił 4,3117 – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2477).

m.in. na umowy zlecenia i o dzieło wraz z pochodnymi zawarte z ekspertami dokonującymi oceny merytorycznej – 274 tys. zł.

W edycji 2018 konkursu ASOS złożono 1330 ofert. Dofinansowanie przyznano 325 projektom (24,4% złożonych) na kwotę 37 996,5 tys. zł. Minister do spraw zabezpieczenia społecznego miał prawo do dokonania oceny strategicznej ze względu na realizację bieżących polityk publicznych, niezależnie od liczby punktów przyznanych przez ekspertów. W trybie oceny strategicznej Ministra dofinansowano łącznie 46 projektów na kwotę 4571,1 tys. zł, w tym 17 w kwocie 795,7 tys. zł w ramach środków pochodzących ze zwrotów dotacji (środki uwolnione)⁶⁸.

W wystąpieniu pokontrolnym⁶⁹ skierowanym do MRPiPS po kontroli *Realizacja rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych*, Najwyższa Izba Kontroli sformułowała wnioski pokontrolne dotyczące:

1. przeprowadzenia rewizji Rządowego Programu ASOS na lata 2014–2020 pod kątem diagnozy potrzeb osób starszych oraz skuteczności realizacji założonych celów,
2. przestrzegania określonej w Regulaminie otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu ASOS struktury podziału środków pomiędzy poszczególne Priorytety,
3. doprecyzowania wskaźników realizacji celów całości Programu ASOS,
4. terminowego zatwierdzania przez Ministra rozliczeń dotacji przedstawionych przez beneficjentów,
5. powoływania Komisji Konkursowych do spraw opiniowania ofert w składach zgodnych z § 3 zarządzeń Ministra w sprawie powołania Komisji Konkursowej,
6. stosowania elementów oceny złożonych ofert, określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i pkt 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Aktualne pozostają wnioski dotyczące przeprowadzenia rewizji Rządowego Programu ASOS na lata 2014–2020 pod kątem diagnozy potrzeb osób starszych oraz skuteczności realizacji założonych celów, a także doprecyzowanie wskaźników realizacji celów całości Programu ASOS. Postulowane przez NIK doprecyzowane wskaźników ma nastąpić na etapie rewizji Programu⁷⁰, natomiast weryfikacja wniosków NIK zawartych w pkt 2, pkt 5 i 6 możliwa będzie podczas badania Programu ASOS – edycja 2019.

Dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej (dalej DAS) wyjaśniła, że regulamin ASOS edycja 2019 zawiera informacje, iż Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zastrzega sobie prawo przyznania dotacji w kwocie niższej niż wnioskowana oraz możliwość przesunięcia środków budżetu między priorytetami. W regulaminie uaktualniony został zapis w sprawie powołania Komisji Konkursowej i jej składu osobowego.

W sprawie wniosku NIK dotyczącego terminowego zatwierdzania przez Ministra rozliczeń dotacji przedstawionych przez beneficjentów dyrektor DAS wyjaśniła, że Departament podejmuje starania zmierzające do zachowania 30 dniowego terminu zatwierdzenia przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym w bieżąco realizowanej edycji Programu.

Szczegółowym badaniem terminowości rozliczenia dotacji objęto 33 sprawozdania z 325 złożonych. W przypadku sześciu sprawozdań pracownicy Departamentu wezwali wykonawców do złożenia korekty, trzy sprawozdania wpłynęły wyłącznie drogą elektroniczną (pomimo obowiązku złożenia sprawozdania również w wersji papierowej, o czym pracownicy DAS poinformowali wykonawców), cztery

⁶⁸ Zgodnie z pkt 10.4 Regulaminu otwartego konkursu ofert w ramach Programu ASOS – Edycja 2018 – Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ma prawo do dokonania oceny strategicznej ze względu na realizację bieżących polityk publicznych (niezależnie od liczby punktów przyznanych przez ekspertów) oraz zgodnie z pkt 13 ww. Regulaminu w ramach środków uwolnionych – zwiększenia dofinansowania (maksymalnie do wnioskowanej kwoty dotacji) lub przyznania dofinansowania dla projektów niezakwalifikowanych wcześniej do dofinansowania.

⁶⁹ KPS.410.002.01.2018 z dnia 31 października 2018 r.

⁷⁰ W uchwale Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu ASOS zaplanowano przeprowadzenie jego rewizji w 2017 r.

sprawozdania⁷¹ (13,3% objętych badaniem) na łączną kwotę 612,9 tys. zł były zatwierdzone (podpisane przez dyrektora DAS bez podania daty czynności).

Z informacji o zatwierdzeniu sprawozdania przekazanego do Biura Budżetu i Finansów (dalej BBF) wynikało, iż sprawozdania te zatwierdzone zostały 15 marca 2019 r., tj. 15 dni w przypadku jednego i w przypadku pozostałych trzech – 43 dni od dnia ich wpływu. Minister nie zatwierdził 20 sprawozdań⁷² (z 33 badanych) na łączną kwotę 2391,8 tys. zł (w tym 19, które wpłynęły do MRPIPS w terminach od 17 grudnia 2018 r. do 7 lutego 2019 r.) oraz nie dokonano korekty. Minister przekroczył 30 dniowy termin zatwierdzenia rozliczenia udzielonych dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym przedstawionego przez zleceniobiorcę, co było niezgodne z art. 152 ust. 2 upf. Zgodnie z art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁷³, naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niezatwierdzenie w terminie przedstawionego rozliczenia dotacji. Osobą odpowiedzialną za zatwierdzanie rozliczenia udzielonych dotacji był dyrektor DAS.

Z zestawienia informacji o zatwierdzeniu sprawozdania z wykorzystania dotacji celowej w ramach ASOS przekazanej przez DAS do BBF, wynikało, że na dzień 28 marca 2019 r. (przy nieprzekraczalnym terminie do 15 marca 2019 r.) zatwierdzone zostały 94 sprawozdania tj. 28,9% wszystkich sprawozdań. Tylko w przypadku jednego rozliczenia zachowany został termin 30 dni na zatwierdzenie rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym.

Dyrektor DAS wskazała m.in., iż na termin rozliczenia dotacji wpływ mają takie elementy jak oceny przez eksperta zewnętrznego, oceny przez pracowników ww. Departamentu oraz potrzeby uzupełnienia przez Oferenta brakującej dokumentacji bądź dokonanie ich korekty.

W wyniku przeprowadzonego badania 33 sprawozdań, NIK stwierdziła, że złożenia korekty wymagało tylko dziewięć sprawozdań.

Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020.

W 2018 r. na realizację Programu przeznaczono środki w wysokości 3349 tys. zł. W ramach Programu Minister ogłosił trzy otwarte oraz trzy uzupełniające konkursy. Wpłynęło w sumie 108 ofert, z czego odrzucono 69. Z uwagi na dużą liczbę ofert odrzuconych przez komisje konkursowe podczas oceny formalnej jak i merytorycznej, zmniejszono wydatki na realizację Programu o kwotę 432,2 tys. zł, którą przekazano na realizację projektów w ramach Programu wspierającego rozwiązywanie problemu bezdomności w 2018 r.

Dofinansowanie w formie dotacji celowych otrzymało 39 podmiotów na łączną kwotę 2916,8 tys. zł. W związku ze zwrotami niewykorzystanych części dotacji przez podmioty realizujące projekty, kwota wykonania za rok 2018 wyniosła 2912 tys. zł.

W pierwszej turze konkursu wpłynęły 64 oferty, a dotacje przyznano 25 podmiotom w kwocie 2060,3 tys. zł. W ramach konkursu uzupełniającego na 44 złożone oferty dofinansowanie przyznano 14 realizatorom w kwocie 856,5 tys. zł. W analizowanej formie program realizowany był w 2018 r. po raz ostatni. Od 2019 r. zastąpiony został programem *Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo*.

Szczegółowej kontroli poddano tryb powoływania komisji do wyżej wymienionych konkursów, protokoły z posiedzenia komisji oraz zachowania obowiązku składania przez członków komisji oświadczeń o bezstronności przy opiniowaniu ofert. Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Skontrolowano również terminowość rozliczania sprawozdań oraz prawidłowość trybu przekazania informacji o zatwierdzeniu sprawozdań z wykorzystania dotacji celowej przekazanych przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej do BBF na dzień 19 marca 2019 r. zgodnie

⁷¹ Sprawozdania nr: 16538, 16732, 16047 i 15822.

⁷² Sprawozdania nr: 15279, 16268, 15918, 15840, 16479, 16259, 15407, 16174, 15176, 15159, 15730, 16525, 16100, 16136, 15702, 16480, 15711, 16739, 16768, 16119.

⁷³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1458, ze zm.

z Zarządzeniem nr 19 Dyrektora Generalnego MPiPS w sprawie procedury kontroli i rozliczeń dotacji celowych⁷⁴.

Z przekazanych informacji wynikało, iż 37 na 39 sprawozdań rozliczono z zachowaniem 30-dniowego terminu zatwierdzenia rozliczenia udzielonych dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, tj. zgodnie z art. 152 ust. 2 ufp oraz z zachowaniem procedury wynikającej z przepisów wewnętrznych. Jedno z brakujących sprawozdań (kwota dotacji 100 tys. zł) ostatecznie rozliczono 25 marca 2019 r. po dokonaniu przez realizatora niezbędnej korekty, natomiast jedno sprawozdanie (kwota dotacji – 100 tys. zł) nie zostało dotychczas rozliczone z uwagi na brak dostępu wykonawcy do niezbędnej dokumentacji wskutek czynności prowadzonych przez Prokuraturę⁷⁵.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetowych w części 44 znajdują się w załączniku 13 do niniejszej informacji.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2018 wydatki budżetu środków europejskich w części 44 zaplanowano w kwocie 147 131 tys. zł. Plan po zmianach obejmował wydatki w wysokości 343 813 tys. zł. Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 338 229 tys. zł (o 58 298 tys. zł więcej niż w roku 2017), co stanowiło 98,4% planu po zmianach. W 2018 r. z budżetu środków europejskich w części 44 finansowane były zadania związane z realizacją projektów w ramach PO PŻ oraz PO WER. Analizą objęto wydatki w kwocie 336 576 tys. zł, to jest 99,9% wydatków budżetu środków europejskich.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Program realizowany był przez Ministerstwo, które pełniło rolę Instytucji Zarządzającej oraz KOWR (Instytucja Pośrednicząca i jednocześnie beneficjent) oraz organizacje partnerskie wyłonione w drodze konkursu. Środki finansowe przeznaczono na zakup i dostawę artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich. Wsparcie kierowane było do osób doświadczających najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej. Wydatki PO PŻ wykonano w kwocie 334 111 tys. zł, co stanowiło 243,2% kwoty ujętej w ustawie budżetowej i 99,5% planu po zmianach. W związku z przesunięciem realizacji płatności na rok 2019 Minister dokonał blokady planowanych wydatków na kwotę 1197 tys. zł. Wydatki na zakup żywności wyniosły 306 563 tys. zł, a koszty administracyjne, transportu, magazynowania i dystrybucji żywności – 27 548 tys. zł.

W 2018 r. PO PŻ 2014–2020 był realizowany w dwóch podprogramach 2017 i 2018. Kwota wypłat z tytułu kosztów administracyjnych, magazynowania i transportu oraz prowadzenia działań towarzyszących w 2018 r. w ramach PO PŻ 2014–2020 wyniosła łącznie 32 412 tys. zł. W ramach podprogramu 2017 KOWR zrealizował płatności na podstawie wniosków o płatność złożonych przez organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim w łącznej kwocie 25 257,6 tys. zł. W ramach podprogramu 2018 KOWR zrealizował płatności na podstawie wniosków o płatność złożonych przez organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim w łącznej kwocie 7154,4 tys. zł. Przedmiotowe wydatki uwzględniały środki odzyskane od organizacji partnerskich w ramach przyznanego dofinansowania.

W podprogramie 2017 pomoc żywnościowa była dostępna łącznie w 2289 gminach (92% gmin w Polsce). Najwięcej gmin objętych pomocą żywnościową było w województwach: lubuskim, małopolskim, świętokrzyskim (od 97% do 99% gmin), a najslabiej rozwinięta sieć organizacji

⁷⁴ Zgodnie z § 4 ust. 4 i 5 Zarządzenia w przypadku zatwierdzenia sprawozdania przez dyrektora komórki merytorycznej, komórka merytoryczna przekazuje komórce właściwej ds. finansowych informacje o zatwierdzeniu sprawozdania z wykorzystania dotacji celowej, w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania sporządzoną wg wzoru określonego w załączniku do zarządzenia. Informacja o zatwierdzeniu sprawozdania powinna zostać złożona w komórce właściwej do spraw finansowych, w nieprzekraczalnym terminie do 15 marca roku następnego, celem jej ujęcia w księgach rachunkowych poprzedniego okresu sprawozdawczego.

⁷⁵ MRPiPS nie wyraziło zgody na przedłużenie realizacji dotowanego zadania publicznego o dwa miesiące, o którą wystąpił wykonawca.

partnerskich funkcjonowała w województwach: dolnośląskim, opolskim, kujawsko-pomorskim (od 81% do 84% gmin).

W podprogramie 2018 (wg stanu na koniec listopada 2018 r.) pomoc dostępna była w 2042 gminach (82% gmin). Najwięcej gmin objętych pomocą żywnościową było w województwach: małopolskim, świętokrzyskim, podlaskim (od 88% do 91% gmin), a najmniej w: zachodniopomorskim, dolnośląskim i opolskim (od 69% do 72% gmin).

Porównując rok do roku (każdy rok obejmuje część dwóch podprogramów), w 2018 r. organizacje partnerskie objęły wsparciem 1384,8 tys. osób, tj. o ponad 1,5% więcej niż w 2017 r. (1365,5 tys. osób). W ramach podprogramu 2017 r., który trwał od sierpnia 2017 r. do czerwca 2018 r. pomocą żywnościową objęto 1390,7 tys. osób, czyli prawie o 45 tys. osób więcej niż zaplanowały organizacje partnerskie. Do końca 2018 r. organizacje partnerskie w ramach podprogramu 2018 objęły pomocą 1159,9 tys. osób, tj. 86% planowanej liczby, przy czym dystrybucja rozpoczęta w sierpniu 2018 r. będzie prowadzona do czerwca 2019 r.

W 2018 r. (podprogram 2017 i 2018) zakupiono 67 337,8 ton żywności. Organizacjom partnerskim dostarczono 63 942,2 ton, które przekazały:

- Federacji Polskich Banków Żywności (dalej FPBŻ) – 33 373,7 t żywności,
- Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej (dalej PKPS) – 13 659,5 t,
- Caritas Polska – 11 659,1 t,
- Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi (dalej PCK) – 4396,4 t żywności.

Pomoc żywnościowa dostarczona przez:

- FPBŻ – objęła 745 tys. osób, w tym 210 tys. dzieci i 69 tys. osób starszych,
- PKPS – objęła 294,6 tys. osób, w tym 78 tys. dzieci i 24,7 tys. osób powyżej 65. roku życia,
- Caritas Polska – objęła 255,2 tys. osób, w tym 72,3 tys. dzieci i 33,9 tys. osób powyżej 65. roku życia,
- PCK – objęła 90 tys. osób, w tym 25,8 tys. dzieci poniżej 15. roku życia i 7,6 tys. osób powyżej 65. roku życia.

Niepełne rozdystrybuowanie żywności spowodowane było m.in. stratami magazynowymi i zdarzeniami losowymi.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Wydatki PO WER stanowiły kwotę 4118 tys. zł, tj. 42,3% kwoty ujętej w ustawie budżetowej (9734 tys. zł) i 51,3% planu po zmianach (8035 tys. zł). Program był finansowany głównie z części 31 – Praca. W 2018 r. ze środków europejskich w części 31 – Praca wydatkowano 1 013 116 tys. zł, natomiast środki wydatkowane z części 44 stanowiły 0,4% tej kwoty). Niższa wartość wydatków przedłożonych do zatwierdzenia w stosunku do wydatków zaplanowanych w harmonogramie płatności wynikała z faktu, iż harmonogram płatności w przypadku projektów pozakonkursowych był dokumentem planistycznym i beneficjent mógł przedłożyć do refundacji kwotę niższą niż ta, która wynikała z harmonogramu.

Badaniami kontrolnymi objęto cztery z sześciu projektów pozakonkursowych realizowanych przez MRPiPS i finansowanych z budżetu środków europejskich w części 44:

1. *Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej* ma na celu stworzenie trwałego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej, obejmującego wydatki na wynagrodzenia i pochodne pracowników zaangażowanych w realizację projektu, audyty akredytacyjne Ośrodków oraz podróże służbowe. W harmonogramie płatności na 2018 r. zaplanowano wydatki na poziomie 2131,2 tys. zł, natomiast w ramach złożonych trzech wniosków o płatność została zatwierdzona kwota 350,9 tys. zł, z tego 295,8 tys. zł ze środków wspólnotowych, a 55,2 tys. zł z budżetu państwa. Z budżetu środków europejskich w 2018 r. wydatkowano kwotę 653 tys. zł, tj. 55,7% planu po zmianach, co wynikało przede wszystkim z przesunięcia części zadań w harmonogramie

projektu na kolejne lata, naliczeniem kar umownych w związku z realizacją przeprowadzonych audytów oraz z mniejszej liczby niezbędnych ekspertyz i niższego od zakładanego zatrudnienia. Projekt uzyskał wstępną akceptację IP dotyczącą przedłużenia realizacji projektu o trzy lata, tj. do 2023 r.

2. System *partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej* ma na celu stworzenie systemu zarządzania politykami publicznymi w obszarze ekonomii społecznej. W harmonogramie płatności na 2018 r. zaplanowano wydatki na poziomie – 1228,2 tys. zł, a zatwierdzono kwotę 487,4 tys. zł (410,7 tys. zł stanowiły środki wspólnotowe i 76,6 tys. zł budżet państwa). W 2018 r. z budżetu UE wydatkowano kwotę 595 tys. zł, tj. 62,9% planu po zmianach. Mniejsze wydatki wynikały z dostosowania wypracowywanych materiałów do aktualnie obowiązujących dokumentów programowych. W IV kwartale 2018 r. dokonano uaktualnienia wniosku o dofinansowanie projektu, w tym budżetu projektu.

3. Celem projektu *Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego* jest wzmocnienie procesów monitorowania i ewaluacji polityki na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. W harmonogramie płatności na 2018 r. zaplanowano wydatki w wysokości 1132,2 tys. zł, natomiast w ramach złożonych dwóch wniosków o płatność zatwierdzono kwotę 223 tys. zł, z tego 188 tys. zł ze środków wspólnotowych, a 35 tys. zł z budżetu państwa. Ze środków UE w 2018 r. wydatkowano 536 tys. zł, co stanowi 36,4% planu po zmianach. Dokonano niezbędnych zmian merytorycznych we wniosku o dofinansowanie projektu w celu umożliwienia jego dalszej realizacji i osiągnięcia założonych rezultatów projektowych. Zrezygnowano z części zaplanowanych działań wprowadzając w ich miejsce nowe, a ich realizacja została przeniesiona na 2019 r.

4. Wdrożenie projektu *Krajowa Sieć Reintegracji – wzmocnienie instytucji zatrudnienia socjalnego w działaniach polityki społecznej wobec wykluczenia społecznego* ma na celu wprowadzenie w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej nowego profilu usług reintegracyjnych wzmocnionej problematyką podnoszenia wartości społecznych i kwalifikacji zawodowych. W harmonogramie płatności na 2018 r. zaplanowano wydatki na poziomie 3670,4 tys. zł, natomiast w ramach złożonych wniosków o płatność została zatwierdzona kwota 366,9 tys. zł (309,2 tys. zł ze środków wspólnotowych oraz 57,7 tys. zł z budżetu państwa). W 2018 r. wydatkowano 681 tys. zł, co stanowiło 34,1% planu po zmianach. Część jednego z trzech zadań zaplanowanych na 2018 r. uległa przesunięciu na 2019 r., a jednocześnie wydłużona została procedura naboru animatorów Zespołów Regionalnych Animacji Reintegracji niezbędnych do tworzenia Klubów Integracji Społecznej. Na 2019 r. została również przesunięta realizacja zaplanowanego konkursu na wyłonienie podmiotów/ organizacji pozarządowych.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 44 znajdują się w załączniku 15 do niniejszej informacji.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W ramach części 44 minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ustalił cele i mierniki w ramach układu zadaniowego wydatków w ramach funkcji 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*, na poziomie zadań: 13.1.W – *Pomoc i integracja społeczna*, 13.2 – *Świadczenia społeczne*, 13.3 – *Sprawy kombatantów i osób represjonowanych*, 13.5 – *Ekonomia społeczna, działalność pożytku publicznego, społeczeństwo obywatelskie* oraz funkcji 14 – *Rynek pracy*, na poziomie zadania 14.1.W – *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu*.

Dysponent części 44 w ramach układu zadaniowego ponosił również wydatki w ramach funkcji: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* oraz 22 – *Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym w 2018 r. w cz. 44 wyniosły łącznie 1 251 809,5 tys. zł, co stanowiło 97,6% planu po zmianach. Szczegółowym badaniem objęto cztery podzadania:

1. W ramach zadania 13.1.W – *Pomoc i integracja społeczna* badaniu poddano podzadanie 13.1.2.W – *Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, w ramach, którego wydatkowano kwotę

420 108,6 tys. zł., tj. 96,3% planu po zmianach. Dla realizacji celu podzadania: *Wspieranie lokalnych inicjatyw w obszarze pomocy i integracji społecznej*, ustalono miernik *Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe*, którego wykonanie zaplanowano na poziomie 271 podmiotów. Wykonanie miernika 249.

2. Dla zadania 13.2 – *Świadczenia społeczne*, zbadano podzadanie 13.2.8 – *Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego*, w ramach, którego wydatkowano 2212 tys. zł, tj. 99,6% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla podzadania wskazano trzy cele.

Dla celu *Zapewnienie otrzymywania polskich świadczeń przez osoby zamieszkałe w państwach, które mają skoordynowane systemy zabezpieczenia z polskim systemem* ustalono miernik *Liczba świadczeń emerytalno-rentowych oraz chorobowych transferowanych z Polski zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w danym roku*. Miernik zaplanowano na poziomie 742 096 świadczeń, a wykonano na poziomie 767 743 świadczeń (103,5%).

Dla celu *Zapewnienie ochrony w dziedzinie zabezpieczenia społecznego osobom pracującym za granicą, dla których ustalono polskie ustawodawstwo w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego* zastosowano miernik *Liczba dokumentów wydanych osobom, dla których ustalono polskie ustawodawstwo właściwe w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego*. Miernik zaplanowano na poziomie 646 730 zaświadczeń, a wykonano 607 346 (93,9%). Wykonanie zależy od wielu czynników i wiąże się głównie z migracjami zarobkowymi, na które wpływ mają m.in. koniunktura gospodarcza, warunki zatrudnienia i wykonywania działalności, a prognozowanie miernika odbywa się głównie o wykonanie w poprzednich latach (na przestrzeni lat 2009–2018 liczba wydawanych zaświadczeń wzrosła blisko trzykrotnie – od 208 571 do 605 710).

Dla celu *Zapewnienie ochrony w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczeń z tytułu bezrobocia dla osób migrujących między państwami* ustalono miernik *Liczba spraw w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczeń z tytułu bezrobocia w danym roku*. Miernik zaplanowano na poziomie 240 000 spraw, a zrealizowano 236 583 spraw (98,6%).

Pomiaru wyżej wymienionych mierników dokonywano w cyklu rocznym.

3. W zadaniu 13.5 – *Ekonomia społeczna, działalność pożytku publicznego, społeczeństwo obywatelskie* zbadano podzadanie 13.5.1 – *Ekonomia społeczna, działalność pożytku publicznego, społeczeństwo obywatelskie*, na które wydatkowano 4061 tys. zł, tj. 70,9% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla realizacji celu podzadania *Zwiększenie aktywności obywatelskiej w formule gospodarki społecznej* ustalono miernik *Liczba zarejestrowanych spółdzielni socjalnych w Polsce*, który został wykonany na poziomie 1692, w stosunku do planowanego poziomu 1690 spółdzielni socjalnych. Pomiaru miernika dokonano w cyklu rocznym.

4. W ramach zadania 14.1.W – *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu* wytypowano podzadanie 14.1.5.W – *Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych*, w ramach, którego wydatkowano 744 990,1 tys. zł, tj. 99,4% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla realizacji celu podzadania *Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych* ustalono miernik *Współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym*. Miernik został wykonany na poziomie 28,3% wg danych ujętych w sprawozdaniu rocznym RB-BZ1, przy planowanym poziomie 29,3%. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu kwartalnym.

Zdefiniowane przez Ministra podzadania należy uznać za spójne z zadaniami, a zastosowane w badanych podzadaniach mierniki, jako określone zgodnie z wymogami noty budżetowej.

W związku z wejściem w życie z dniem 30 października 2017 r. ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Minister podjął działania na rzecz preredagowania nazw: zadania 13.5 – *Ekonomia społeczna, działalność pożytku publicznego, społeczeństwo obywatelskie*, podzadania 13.5.1 – *Ekonomia społeczna, działalność*

pożytku publicznego, społeczeństwo obywatelskie oraz działania 13.5.1.3 – Nadzór nad fundacjami, organizacjami pożytku publicznego oraz koordynacja współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze rodziny, pracy i zabezpieczenia społecznego. Przedstawiając propozycję modyfikacji w zakresie struktury układu zadaniowego na 2019 r. zgłoszono m.in. konieczność zmian w zakresie prerogatyw uwzględniając w uzasadnieniu również przyjętą przez Radę Ministrów w lutym 2017 r. Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W konsekwencji niezbędne modyfikacje w zakresie struktury układu zadaniowego zostały przez Ministerstwo Finansów wprowadzone i obowiązują od 2019 r.

System kontroli wewnętrznej w Ministerstwie

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prawidłowo wykonywał obowiązki z zakresu nadzoru i kontroli nad całością gospodarki finansowej (w tym w części 44), według zasad określonych w art. 175 ufp, poprzez bieżącą analizę prawidłowości wykorzystania środków finansowych i dokonywanie kwartalnych ocen wykonania planu dochodów i wydatków oraz realizacji zatrudnienia i zadań rzeczowych a także realizację planu audytu wewnętrznego oraz planu kontroli wewnętrznej. Zrealizowane kontrole oraz zadania audytowe dotyczyły obszarów działalności Ministerstwa, jako jednej instytucji (nie wyszczególniono części 44).

W kontroli wykonania budżetu państwa w części 44 w 2017 r. NIK sformułowała wniosek dotyczący wprowadzenia rozwiązań organizacyjnych pozwalających na skuteczną realizację zadań przez audytora wewnętrznego, gdyż Samodzielne Stanowisko Audytu Wewnętrznego (SSAW) podlegało pod względem merytorycznym bezpośrednio Ministrowi, natomiast w sprawach organizacyjnych dyrektorowi Biura Kontroli i Audytu (BKA). W sierpniu 2018 r. oraz w marcu 2019 r. zmieniony został regulamin wewnętrzny BKA, jednak podległość pozostała bez zmian. W lutym 2019 r. do wyłącznej decyzji Ministra wprowadzono nadzór nad zadaniami SSAW polegający w szczególności na zatwierdzaniu planu audytu wewnętrznego i udzielaniu upoważnień do jego przeprowadzania. W październiku 2018 r. przeprowadzona została niezależna, zewnętrzna ocena audytu wewnętrznego w Ministerstwie, realizowanego przez Samodzielne Stanowisko Audytu Wewnętrznego. Przeglądu dokonał niezależny od ocenianej instytucji, wykwalifikowany zespół osób posiadających uznane uprawnienia audytorów wewnętrznych oraz wymagane przeszkolenie i praktykę w zakresie oceny. Zespół potwierdził generalną zgodność funkcji audytu wewnętrznego w Ministerstwie z definicją audytu wewnętrznego, Standardami Międzynarodowego Instytutu Audytorów IIA Global, Kodeksem Etyki IIA oraz obowiązującymi sektor finansów publicznych przepisami prawa dotyczącymi audytu wewnętrznego. Jednocześnie zespół wskazał jako celowe delegowanie uprawnień związanych z koordynacją bieżącego nadzoru nad funkcją audytu wewnętrznego na osobę bezpośrednią zatrudnioną na stanowisku w ramach SSAW, co – w ocenie NIK – nie rozwiązuje problemu podległości służbowej.

NIK podtrzymuje stanowisko wyrażone po kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., zwracając uwagę na konieczność zapewnienia niezależności Samodzielnego Stanowiska Audytu Wewnętrznego.

3. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 44 – Zabezpieczenie społeczne i sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia, tj. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),

- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 44 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

VII. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa w części 63 – Rodzina

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r., kontrola dochodów budżetowych w części 63 – Rodzina została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na 2018 r. nie zaplanowano dochodów w części 63. Osiągnięte dochody wyniosły 11 tys. zł i w porównaniu do wykonania 2017 r. były wyższe o 4 tys. zł (57,1%). Dochody te osiągnięte zostały głównie ze zwrotów składek na ubezpieczenia społeczne z lat ubiegłych (3,6 tys. zł), ze zwrotów niewykorzystanych dotacji (3 tys. zł) oraz z odszkodowań z polis samochodowych (1,6 tys. zł).

Na koniec 2018 r., w części 63 nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty oraz zaległości.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 63 przedstawiono w załączniku 17 do niniejszej informacji.

2. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na 2018 r. wydatki budżetowe w części 63 zostały zaplanowane w wysokości 13 474 tys. zł. W wyniku zmian dokonanych w ciągu roku budżetowego, wielkość wydatków uległa zwiększeniu środkami pochodzącymi z rezerwy celowej (5431 tys. zł) do kwoty 18 905 tys. zł. Wydatki budżetu państwa w części 63 zostały zrealizowane w kwocie 16 921 tys. zł, tj. na poziomie 125,6% limitu z ustawy budżetowej i 89,5% planu po zmianach. Wydatki te były o 2784 tys. zł, tj. o 19,7% większe niż w 2017 r.

Wydatki te przeznaczono na:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 13 813 tys. zł (88,7% planu po zmianach);
- wydatki majątkowe – 1606 tys. zł (88,5% planu po zmianach);
- dotacje – 1500 tys. zł (100% planu po zmianach);
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 2 tys. zł (18,2% planu po zmianach).

Wydatki majątkowe zostały zaplanowane w wysokości 235 tys. zł, na realizację czterech zadań. W trakcie roku realizację zadania *zakup sprzętu komputerowego i peryferyjnego z oprogramowaniem dla MRPiPS* przeniesiono do wydatków bieżących⁷⁶ (10 tys. zł) oraz wprowadzono trzy nowe zadania:

- wykup praw autorskich do ekspertyzy *Powroty polskich migrantów a wzrost dzietności*, w celu posiadania wyłączności do bezterminowego wykorzystywania pozyskanych danych;
- zakup sprzętu audio-video w celu dostosowania do współczesnych realiów i wymagań mediów;
- rozbudowa środowiska bazodanowego w związku ze zmianami w systemach teleinformatycznych wynikających z realizacji Programu *Dobry start*,

na łączną kwotę 1587 tys. zł. Ostatecznie w planie rzeczowo-finansowym ujęto sześć zadań na kwotę 1815 tys. zł. Wydatki majątkowe zrealizowane zostały w kwocie 1606 tys. zł (9,5% wydatków części), tj. 88,5% planu po zmianach (1815 tys. zł). W porównaniu z wydatkami majątkowymi z 2017 r. były one wyższe o 1452 tys. zł, tj. o 942,9%. Środki wydatkowano głównie na rozbudowę infrastruktury informatycznej (1291 tys. zł). Niepełne wykorzystanie limitu wydatków majątkowych wynikało

⁷⁶ W związku ze zmianą art. 16d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1036, ze zm.) polegającej na zwiększeniu wartości początkowej składnika majątkowego z kwoty 3,5 tys. zł do kwoty 10 tys. zł, która weszła w życie 1 stycznia 2018 r. zadanie „Zakup sprzętu komputerowego i peryferyjnego z oprogramowaniem dla MRPiPS” realizowane było w ramach wydatków bieżących jednostki.

z oszczędności powstałych na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na rozbudowę platformy sprzętowo-systemowej.

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 9059,4 tys. zł, tj. 53,5% wydatków w części 63 (16 921 tys. zł). Badaniem objęto 91 dowodów księgowych, w tym w grupie wydatków majątkowych kwotę 1510,7 tys. zł. Próba wydatków została wylosowana z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem wydatków na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zawierały elementy wymagane przepisami uor, sprawdzone zostały pod względem poprawności formalnej i zapisów księgowych oraz prawidłowości kontroli bieżącej i dekretacji, a także okresu księgowania i ujęcia na kontach.

Zobowiązania na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 293 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2017 r. o 33 tys. zł (12,7%). Kwota zobowiązań obejmowała głównie wydatki na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (270 tys. zł). W 2018 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetowych w części 63 przedstawiono w załączniku 18 do niniejszej informacji.

Rezerwy celowe

Wydatkowane środki z rezerwy celowej wyniosły ogółem 4731 tys. zł, tj. 87,1% otrzymanej kwoty (5431 tys. zł). Niepełne wykorzystanie środków z rezerw celowych wynikało m.in.

- z niższego niż planowano zapotrzebowania na usługi związane ze wsparciem producenckim, pomocą techniczną i usuwaniem awarii dla zapewnienia trwałości projektów: *Emp@tia Platforma komunikacyjna obszaru zabezpieczenia społecznego* oraz *System ulg i bonifikat skierowanych do rodzin wielodzietnych certyfikowany spersonalizowaną bezpieczną Kartą Dużej Rodziny*;
- z niższej niż pierwotnie zakładano wartości usługi na modyfikacje w systemach teleinformatycznych Ministerstwa w związku z realizacją programu rządowego *Dobry start*.

Szczegółowym badaniem objęto wydatkowanie środków z rezerwy celowej⁷⁷ w kwocie 1491 tys. zł, tj. 87,7% kwoty uruchomionej. Środki zostały wykorzystane zgodnie z celem, tj. na pokrycie kosztów modyfikacji w systemach teleinformatycznych w związku z realizacją zadań wynikających z uchwały nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu *Dobry Start*⁷⁸. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Blokady wydatków

Minister działając na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ufp wydał w dniu 19 grudnia 2018 r. decyzję⁷⁹ o zablokowaniu wydatków w części 63 na kwotę ogółem 972 tys. zł. Decyzja o zablokowaniu wydatków została podjęta po otrzymaniu przez Ministra informacji o niewykorzystaniu środków w ramach planu, pochodzących z oszczędności z tytułu niższych wydatków na:

- bieżące funkcjonowanie i realizację zadań Ministerstwa,
- systemy informatyczne (w obszarze rodzina).

⁷⁷ Część 83, poz. 77 *Środki na realizację ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz środki na realizację dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

⁷⁸ M.P. poz. 514.

⁷⁹ BBF.I.3101.2.110.2018.IJ z dnia 19 grudnia 2018 r.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W ustawie budżetowej na rok 2018 w części 63 limit wynagrodzeń w ramach budżetu państwa został określony w łącznej kwocie 3923 tys. zł. W trakcie roku plan wynagrodzeń został zmniejszony o 24 tys. zł, do kwoty 3899 tys. zł z powodu konieczności przeniesienia tych środków na dokonanie wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w kwocie 3899 tys. zł, tj. w wysokości planu po zmianach i na poziomie 109,6% wydatków na ten cel w 2017 r. (3558 tys. zł).

Przeciętne zatrudnienie w 2018 r. w części 63, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych⁸⁰, wyniosło 39 osób i było równe przeciętnemu zatrudnieniu w 2017 r. oraz niższe o 15 osób w porównaniu do planu po zmianach⁸¹.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego w 2018 r. wyniosło 8272 zł i było wyższe o 712 zł w porównaniu do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2017 r.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w części 63 przedstawiono w załączniku 19 do niniejszej informacji.

Zamówienia publiczne

Udzielone w części 63 zamówienia dotyczyły finansowania (współfinansowania) 11 umów, na które wydatkowano ogółem 2302,6 tys. zł, tj. 22,3% wydatków poniesionych na ten cel przez Ministerstwo w 2018 r. (10 321,6 tys. zł).

W 2018 r. Ministerstwo zawarło 334 umowy o wartości jednostkowej do 30 tys. euro. Łączna wartość tych umów wyniosła 5808,9 tys. zł, a na ich realizację wydatkowano 5065,3 tys. zł. Z części 63 sfinansowano 190 umów na łączną kwotę 582,7 tys. zł, tj. 11,5% wykonania ogółem.

Badaniem objęto jedno postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem była rozbudowa posiadanej przez Ministerstwo platformy sprzętowo-systemowej Oracle Exdata. Na realizację zamówienia⁸² w 2018 r. wydatkowano ogółem 1955,7 tys. zł, w tym 1720,7 tys. zł z części 63, co stanowiło 74,7% wydatkowanej kwoty na realizację zamówień publicznych w ramach tej części. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie: przygotowania postępowania i jego przebiegu, wyboru wykonawcy zamówienia, terminu realizacji umowy oraz wypłaty należnego wynagrodzenia.

Realizacja Programu Karta Dużej Rodziny

Ustawa o Karcie Dużej Rodziny, wprowadziła, w ramach promocji wielodzietnego modelu rodziny ulgi i zniżki, zwiększając szanse rozwojowe wychowujących się w nich dzieci. Przysługuje ona niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom, które mają lub miały – na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na wiek. Karta Dużej Rodziny (dalej: KDR) uprawnia do różnego rodzaju zniżek m.in. przy zakupie jedzenia, kosmetyków, odzieży, obuwia, książek.

Zrealizowane w 2018 r. wydatki dotyczące KDR wyniosły ogółem 5467 tys. zł, tj. 128,9% planu według ustawy budżetowej (4240 tys. zł) oraz 98,5% planu po zmianach (5550 tys. zł). Wydatki na ten cel były niższe o 52 tys. zł, tj. 0,9% od wydatków w 2017 r. W ramach wydatków sfinansowano m.in. wydruk blankietów KDR, wytworzenie i wdrożenie aplikacji KDR na urządzenia mobilne.

⁸⁰ Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

⁸¹ Zgodnie z metodologią dotyczącą danych wykazywanych w sprawozdaniu Rb-70, do stanów zatrudnienia nie wlicza się osób przebywających na: urloпах wychowawczych, macierzyńskich, rodzicielskich, ojcowskich, zasiłkach chorobowych i opiekuńczych, urloпах bezpłatnych, urloпах bezpłatnych udzielonych członkom korpusu służby cywilnej w związku z powołaniem na wyższe stanowiska w tej służbie. Sprawozdanie Rb-70 nie zawiera, więc liczby osób faktycznie pozostających w stosunku pracy.

⁸² Umowa nr 28/DI/PM/2018 zawarta w dniu 27 listopada 2018 r.

W 2018 r. Kartę Dużej Rodziny posiadało 477 tys. rodzin, tj. o 60 tys. rodzin więcej niż w 2017 r. Do końca 2018 r. wydano 2,7 mln KDR. Zniżki w ramach Karty Dużej Rodziny oferowało 5000 podmiotów (o 1700 więcej niż w 2017 r.) w 22 000 miejsc (w 2017 r. takich miejsc było 15 000). W 2018 r. wprowadzona została aplikacja Karty na urządzenia mobilne (mKDR), którą pobrało 226,7 tys. osób, z tego 137,3 tys. dzieci i 89,4 tys. rodziców. Aplikacja ta pozwala na wyświetlanie na urządzeniu mobilnym elektronicznej wersji Karty oraz posiada funkcję geolokalizacji pozwalającą na wyszukiwanie podmiotów udzielających zniżek w okolicy przebywania posiadacza Karty.

Realizacja Programu „Dobry start”

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”⁸³ wprowadziło świadczenie w związku z rozpoczęciem roku szkolnego. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się do dwudziestego lub – w przypadku posiadania orzeczenia o niepełnosprawności – dwudziestego czwartego roku życia. Świadczenie *Dobry start* przysługuje w wysokości 300 zł. Program był w 2018 r. realizowany przez gminy w zakresie świadczeń wychowawczych i powiaty w zakresie dodatku wychowawczego lub dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, jako zadanie z zakresu administracji rządowej. Świadczenie to (razem z kosztami obsługi) było finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Wojewodowie sporządzają zbiorcze sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji programu i przesyłają je do ministra właściwego do spraw rodziny.

Ze złożonych sprawozdań wynika, że w 2018 r. z budżetu państwa na świadczenia w ramach Programu *Dobry Start* wydatkowano ogółem 1 364 586 tys. zł, z tego na świadczenia 1 322 034 tys. zł, a na koszty obsługi 42 552 tys. zł. W okresie od 1 lipca do 30 listopada 2018 r. wypłacono 4 407 786 świadczeń *Dobry start*.

2.1. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W 2018 r. budżet w układzie zadaniowym w części 63 był realizowany w czterech funkcjach: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 14 – *Rynek pracy*; 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. Stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na 2018 r.⁸⁴ nie zostały określone cele i mierniki na poziomie funkcji 11 oraz 22. Pozostałym zadaniom, podzadaniom oraz działaniom przypisano cel oraz miernik pomiaru stopnia jego osiągnięcia. Badaniem w zakresie prawidłowości określenia mierników przyjętych do pomiaru stopnia realizacji podzadań oraz stopnia osiągnięcia przyjętych dla tych podzadań celów i mierników objęto cztery niżej wymienione podzadania w ramach dwóch zadań:

- zadania 13.4.W – *Wspieranie rodziny*, z trzema podzadaniami;
  - 13.4.1.W – *Wsparcie rodzin wychowujących dzieci i opiekujących się osobami niepełnosprawnymi* wydatkowano 8.299 tys. zł w części 63 (98,5% planu). Dla realizacji celu: *Budowanie systemu wspierania rodzin wychowujących dzieci* ustalono miernik *Udział wydatków na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego w wydatkach budżetu państwa*. Miernik został zaplanowany na poziomie 3%. Do wyliczenia pełnej wartości tego miernika wykorzystywane są dane: z zakresu świadczeń rodzinnych pochodzące ze sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekunów, przekazywanych przez wojewodów ministrowi właściwemu ds. rodziny; informacje na temat planowanych wydatków budżetu państwa oraz sprawozdań z wykonania budżetu państwa publikowanych przez Ministerstwo Finansów. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym.

⁸³ Dz. U. poz. 1061.

⁸⁴ Dz. U. poz. 1154.

- 13.4.2.W – *Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz piecza zastępcza nad dzieckiem* wydatkowano kwotę 514 tys. zł (98,7% planu). Dla realizacji celu: *Stwarzanie zastępczego środowiska rodzinnego dla dzieci pozbawionych opieki biologicznych rodziców* ustalono miernik *Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w relacji do ogółu liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w %*. Wielkość tego miernika określono na poziomie 78%, a według wstępnych danych osiągnięto na poziomie 76,4%. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym.
- 13.4.3 – *Wykonywanie zadań z zakresu przysposobienia* wydatkowano kwotę 349 tys. zł (99,3% planu). Dla realizacji celu: *Stworzenie dziecku trwałego i stabilnego środowiska rodzinnego* ustalono miernik *Liczba dzieci przysposobionych (w tys.)*. Wielkość tego miernika określono na poziomie 2,7 tys. dzieci, a osiągnięto na poziomie 2,2 tys. dzieci (81,5%). Wynikało to ze zmniejszenia się w 2018 r. adopcji zagranicznych dzieci. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym
- zadania 14.2 – *Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy* i podzadania 14.2.4 – *Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn*. Wydatkowano kwotę 104 tys. zł, tj. 91,7% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Zmniejszenie różnic socjo-ekonomicznych między kobietami i mężczyznami* określono miernik *Liczba działań w zakresie zmniejszenia różnic socjoekonomicznych między kobietami i mężczyznami, w które zaangażowane jest MRPiPS*. Wielkość miernika dla podzadania ustalono na poziomie 40 działań, a osiągnięto na poziomie 29 działań, co stanowiło 72,5% jego planowanej wartości. Było to spowodowane mniejszym zapotrzebowaniem w 2018 r. podmiotów zewnętrznych na wsparcie działań z obszaru wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz nierozpoczęciem realizacji kolejnej edycji Krajowego Programu działań na rzecz Równego Traktowania. Pomiaru miernika dokonywano w sposób ciągły.

Monitoring mierników prowadzony był systematycznie na podstawie miesięcznej sprawozdawczości przekazywanej za pomocą systemu informatycznego Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz informacji właściwych komórek organizacyjnych.

Zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, w 2018 r. kontynuowany był Program Rodzina 500+, wprowadzający pomoc ekonomiczną w postaci świadczenia wychowawczego dla rodzin mających na utrzymaniu dzieci do lat 18 oraz mający na celu przeciwdziałanie niekorzystnym tendencjom demograficznym w Polsce.

W 2018 r. wpłynęło 2 684 109 wniosków dotyczących świadczeń wychowawczych, z czego 2 512 546 wniosków dotyczyło przyznania świadczenia. Wydano 3 145 000 decyzji, z tego 2 820 040 decyzji dotyczyło ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Ogółem w 2018 r. wypłacono lub przekazano w formie rzeczowej (lub opłacenia usług) 44 481 378 świadczeń wychowawczych. W 2018 r. przeciętna miesięczna liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wyniosła 3 632 348 dzieci.

Z budżetu państwa wydatkowano na ten cel ogółem 22 497 813 tys. zł, z tego na świadczenia wychowawcze 22 169 852 tys. zł, a na obsługę tego świadczenia 327 961 tys. zł. Łączne wydatki z budżetu państwa na Program Rodzina 500+ były w 2018 r. o 969 005 tys. zł (o 4,1%) niższe niż w 2017 r.

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 63 – Rodzina i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

W wyniku przeprowadzonego badania sprawozdań stwierdzono, że sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 63 na podstawie sprawozdań jednostkowych własnych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W Ministerstwie zostały opracowane procedury, które obejmowały również sposób sporządzania sprawozdań. Sprawozdania były sporządzane automatycznie z wykorzystaniem systemów informatycznych. Poszczególne pozycje sprawozdań były powiązane z księgami rachunkowymi. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

VIII. Ustalenia innych kontroli

Kontrola P/18/039 Realizacja rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych

Z ustaleń kontroli NIK przeprowadzonej w 2018 r.⁸⁵ wynika, że realizowany w latach 2013–2017 Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych nie osiągnął zakładanego celu, tj. poprawy jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. NIK wskazała, że niewielka kwota środków przeznaczonych na poszczególne edycje programu (ok. 38 mln rocznie na dotacje, co stanowiło średnio ok. 20% zgłaszanego zapotrzebowania i przeciętnie w latach objętych kontrolą około 197 zł na jedną osobę objętą Programem oraz niewiele ponad 4 zł na statystyczną osobę starszą) nie pozwala projektować działań spójnych, trwałych i efektywnych długofalowo. Kontrola wykazała m.in., że prowadzona przez MRPiPS sprawozdawczość, przyjęte mierniki realizacji celów oraz wskaźniki rezultatu ustalone samodzielnie przez oferentów tylko w niewielkim stopniu odnosiły się do celu głównego, tj. poprawy jakości i poziomu życia osób starszych. Również sposób rozliczenia udzielonych dotacji uniemożliwiał dokonanie przez Ministra jednoznacznej oceny skuteczności zrealizowanych zadań w stosunku do przyjętych celów szczegółowych Programu ASOS.

---

⁸⁵ Wystąpienie pokontrolne KPS.410.002.01.2018 z dnia 31 października 2018 r.

IX. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w części 31 – Praca oraz wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych skierowano do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 25 kwietnia 2019 r., części 44 – Zabezpieczenie społeczne w dniu 24 kwietnia 2019 r., a części 63 – Rodzina w dniu 15 kwietnia 2019 r.

Do wystąpień pokontrolnych, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie wniósł zastrzeżeń.

Wystąpienie pokontrolne części 44 – Zabezpieczenie społeczne zawierało wniosek dotyczący terminowego rozliczania przez Ministra dotacji w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poinformował m.in., że sprawa nieterminowego zatwierdzania dotacji w ramach Programu ASOS na lata 2014–2020 będzie podlegała rozwiązaniu po zaakceptowaniu przez Kierownictwo MRPiPS zmian harmonogramu przebiegu konkursu ASOS edycja 2020 oraz trybu rozliczania i zatwierdzania sprawozdań z dotacji udzielonych w 2019 r.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody, wydatki oraz zatrudnienie jednostek podległych i funkcjonujących w ramach części 31 – Praca

Lp.	Nazwa jednostki podległej MRPiPS	Wykonanie 2018				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagrodzenia wg Rb-70	
1.	Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”	10	296	2 044	827	0,13
2.	Rada i Biuro Rady Dialogu Społecznego	5	80	5 489	364	0,33
3.	Ochotnicze Hufce Pracy	6 039	35 656	230 114	147 128	13,72
4.	Biblioteka	34	6	3 966	1 710	0,24
5.	Ministerstwo (jako Urząd)	424	4 729	73 117	38 012	4,36

Załącznik 2. Kalkulacja oceny ogólnej części 31 – Praca

Oceny wykonania budżetu w części 31 – Praca dokonano stosując kryteria⁸⁶ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku⁸⁷.

Dochody:	41 374 tys. zł
Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich):	1 677 366 tys. zł
Łączna kwota G: (kwota wydatków, ponieważ nie badano dochodów)	1 677 366 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie:	(Ww = W : G) : 1
Ocena cząstkowa wydatków:	pozytywna (5)
Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO:	5 x 1 = 5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁸⁶ <http://nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁸⁷ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa>.

Załącznik 3. Dochody budżetowe w części 31 – Praca

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		w tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, w tym:		43 251	51 366	41 374	95,7	80,5
1.	Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	1 857	690	550	29,6	79,7
1.1.	Rozdział 15001 – Drukarnie	45	0	0	-	-
1.2.	Rozdział 15011 - Rozwój przedsiębiorczości	428	115	179	41,8	155,7
1.3.	Rozdział 15012 - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	1 384	575	371	26,8	64,5
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	5 598	5 710	5 137	91,8	90,0
2.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	5 241	5 674	4 729	90,2	83,3
2.2.	Rozdział 75072 - Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”	352	0	296	84,1	-
2.3.	Rozdział 75083 - Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego	5	0	80	1 600,0	-
2.4.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	0	36	32	-	88,9
3.	Dział 851 - Ochrona zdrowia	0	0	1	-	-
3.1.	Rozdział 85195 - Pozostała działalność	0	0	1	-	-
4.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	35 771	44 966	35 680	99,7	79,3
4.1.	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy	35 743	44 954	35 656	99,8	79,3
4.2.	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	28	12	24	85,7	200,0
5.	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	25	0	6	24,0	-
5.1.	Rozdział 92116 – Biblioteki	25	0	6	24,0	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 4. Wydatki budżetu państwa w części 31 – Praca

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ²⁾	w tym:			
						wydatki niewygasające			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem, w tym:		375 173	395 327	394 053	380 938	0	101,5	96,4	96,7
1.	Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	3 719	0	0	0	0	-	-	-
1.1.	Rozdział 15001 - Drukarnie	3 719	0	0	0	0	-	-	-
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	111 895	114 144	111 144	105 149	0	94,0	92,1	94,6
2.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	83 368	81 916	78 831	73 117	0	87,7	89,3	92,8
2.2.	Rozdział 75072 - Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog"	2 010	2 020	2 090	2 044	0	101,7	101,2	97,8
2.3.	Rozdział 75083 - Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego	5 399	5 685	5 685	5 489	0	101,7	96,6	96,6
2.4.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	21 118	24 523	24 538	24 499	0	116,0	99,9	99,8
3.	Dział 752 - Obrona narodowa	27	33	33	23	0	85,2	69,7	69,7
3.1.	Rozdział 75212 - Pozostałe wydatki obronne	27	33	33	23	0	85,2	69,7	69,7
4.	Dział 851 - Ochrona zdrowia	58	0	385	385	0	663,8	-	100,0
4.1.	Rodział 85195 - Pozostała działalność	58	0	385	385	0	663,8	-	-
5.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	255 586	277 173	278 514	271 415	0	106,2	97,9	97,5
5.1.	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy	245 930	250 037	252 195	250 114	0	101,7	100,0	99,2
6.	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 888	3 977	3 977	3 966	0	102,0	99,7	99,7
6.1.	Rozdział 92116 - Biblioteki	3 888	3 977	3 977	3 966	0	102,0	99,7	99,7

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

²⁾ Łącznie z wydatkami niewygasającymi (kolumnę 6a należy prezentować wyłącznie w częściach wskazanych w załączniku nr 1 do rozporządzenia o wydatkach niewygasających z końcem 2018 r.).

Załącznik 5. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 31 – Praca

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017			Wykonanie 2018			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		Osób ²⁾	tys. zł	Zł	Osób ²⁾	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, wg statusu zatrudnienia ³⁾ , w tym:		6 575,29	184 911	2 344	6 537,29	189 471	2 415	103,1
1.	Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	22,48	1 378	5 108	0,00	0	0	0,00
1.1.	Rozdział 15001 - Drukarnie	22,48	1 378	5 108	0,00	0	0	0,00
1.1.1.	01	22,48	1 378	5 108	0,00	0	0	0,00
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	431,40	38 401,00	7 418	463,33	40 633,00	7 308	98,5
2.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	415,88	37 237	7 461	424,46	38 012	7 463	100,0
2.1.1.	01	54,86	3 256	4 946	54,39	3 295	5 048	102,1
2.1.2.	02	2,50	546	18 200	2,00	304	12 667	69,6
2.1.3.	03	358,52	33 435	7 772	367,72	34 378	7 791	100,3
2.1.4.	11	0,00	0	0	0,35	35	8 333	0,00
2.2.	Rozdział 75072 - Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog"	10,54	820	6 483	10,75	827	6 411	98,9
2.2.1.	01	10,54	820	6 483	10,75	827	6 411	98,9
2.3.	Rozdział 75083 - Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego	4,98	344	5 756	5,00	364	6 067	105,4
2.3.1.	01	4,98	344	5 756	5,00	364	6 067	105,4
2.4.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	0,00	0	0	23,12	1 430	5 154	0,00
2.4.1.	01	0,00	0	0	23,12	1 430	5 154	0,00
3.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	6 085,92	143 424	1 964	6 039,90	147 128	2 030	103,4

3.1.	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy	6 085,92	143 424	1 964	6 039,90	147 128	2 030	103,4
3.1.1.	01	3 309,07	138 972	3 500	3 250,95	142 747	3 659	104,6
3.1.2.	01*	2 776,85	4 452	134	2 788,95	4 381	131	98,0
4.	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	35,49	1 708	4 011	34,06	1 710	4 184	104,2
4.1.	Rozdział 92116 - Biblioteki	35,49	1 708	4 011	34,06	1 710	4 184	104,3
4.1.1.	01	35,49	1 708	4 011	34,06	1 710	4 184	104,3

* wynagrodzenia pracowników młodocianych OHP

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania Rb-70 zweryfikowanych przez NIK.

- 1) Zgodnie z przepisami § 17 pkt 12 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wykonanie wynagrodzeń osobowych, uposażeń oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego – wydatków klasyfikowanych w § 401-407 klasyfikacji budżetowej, od początku roku do końca okresu sprawozdawczego. Nie uwzględnia się wypłat wynagrodzeń finansowanych z PFRON oraz Funduszu Pracy.
- 2) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
- 2) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (załącznik 34, § 17 pkt 7).

Załącznik 6. Wydatki budżetu środków europejskich w części 31 – Praca

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		w tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	1 796 532	605 043	1 303 320	1 296 428	72,2	214,3	99,5
1	Dział 750 - Administracja publiczna, z tego:	1 440	9 298	1 435	655	45,5	7,0	45,6
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	1 434	9 298	1 403	655	72,2	214,3	99,5
	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	0	0	32	0	45,5	7,0	45,6
	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	6	0	0	0	45,7	7,0	46,7
1.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	1 440	9 298	1 403	655	45,5	7,0	46,7
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	1 434	9 298	1 403	655	45,7	7,0	46,7
2	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, z tego:	1 795 092	595 745	1 301 885	1 295 773	72,2	217,5	99,5
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	1 038 325	503 820	1 016 814	1 012 461	97,5	201,0	99,6
	Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020	756 678	86 932	282 898	282 888	37,4	325,4	100,0
	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	89	4 993	430	424	476,4	8,5	98,6
	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	0	0	1 743	0	-	-	-
2.1	Rozdział 85322 - Fundusz Pracy, z tego:	1 668 068	411 012	1 145 935	1 145 881	68,7	278,8	100,0
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	912 074	328 002	867 454	867 400	95,1	264,4	100,0
	Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020	755 994	83 010	278 481	278 481	36,8	335,5	100,0
	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	0	0	1 743	0	-	-	-
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	38 193	28 516	36 291	33 537	87,8	117,6	92,4
2.3	Rozdział 85395 - Pozostała działalność, z tego:	88 058	147 302	113 069	111 524	126,6	75,7	98,6
	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	88 058	147 302	113 069	111 524	126,6	75,7	98,6

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28 UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej – po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 7. Kalkulacja oceny ogólnej Funduszu Pracy

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Pracy dokonano stosując kryteria⁸⁸ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku⁸⁹.

Przychody (P):	13 880 963 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich):	7 840 451 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K): (kwota kosztów, ponieważ nie badano przychodów)	7 840 451 tys. zł
Waga kosztów w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) : 1
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	pozytywna (5)
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁹⁰ :	5 x 1 = 5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁸⁸ <http://nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁸⁹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa>.

⁹⁰ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

Załącznik 8. Wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok 2017	Rok 2018			6:3	6:4	6:5
			plan wg ustawy Budżetowej ¹⁾	plan po zmianach	wykonanie			
			w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Część A								
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	10 933 782	8 211 655	8 281 470	7 840 451	71,7	95,5	94,7
1.	Zasiłki i świadczenia obligatoryjne	4 202 998	1 913 888	1 913 888	1 848 715	44,0	96,6	96,6
1.1.	Zasiłki dla bezrobotnych	1 964 365	1 768 788	1 758 788	1 697 455	86,4	96,0	96,5
1.1.2.	- w tym: składki na ubezpieczenia społeczne	419 877	381 880	379 721	363 113	86,5	95,1	95,6
1.2.	Zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne	2 086 044	0	0	0	0,0		
1.2.1.	- w tym: koszty obsługi	24 760	0	0	0	0,0		
1.3.	Dodatki aktywizacyjne	92 188	90 000	95 000	92 612	100,5	102,9	97,5
1.4.	Świadczenia integracyjne	60 350	55 000	60 000	58 594	97,1	106,5	97,7
1.5.	Refundacja składek na ubezpieczenia dla zwalnianych rolników	51	100	100	55	106,7	54,8	54,8
2.	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	6 151 322	5 791 127	5 861 238	5 494 017	89,3	94,9	93,7
2.1.	- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, w tym:	3 326 414	2 600 000	2 944 113	2 709 667	81,5	104,2	92,0
2.1.1.	- składki na ubezpieczenia społeczne	327 630	268 300	268 300	265 227	81,0	98,9	98,9
2.1.2.	- koszty zakupów inwestycyjnych	314 839	302 400	302 400	193 491	61,5	64,0	64,0
2.2.	- refundacja wynagrodzeń bezrobotnych do 30 roku życia	966 603	1 050 000	706 184	655 863	67,9	62,5	92,9
2.2.1.	- w tym: składki na ubezpieczenia społeczne	144 048	180 000	121 111	96 809	67,2	53,8	79,9
2.3.	- refundacja wynagrodzeń młodocianych pracowników	245 980	249 000	235 000	234 711	95,4	94,3	99,9
2.3.1.	- w tym: składki na ubezpieczenia społeczne	36 418	36 500	34 698	34 696	95,3	95,1	100,0
2.4.	- zlecanie działań aktywizacyjnych (WUP)	52 042	57 500	25 678	12 338	23,7	21,5	48,1
2.5.	- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników	251 955	278 000	273 637	223 964	88,9	80,6	81,8
2.6.	- Krajowy Fundusz Szkoleniowy	176 055	105 608	105 608	102 042	58,0	96,6	96,6
2.7.	- środki na zadania realizowane przez BGK	60 000	0	0	0	0,0		
2.8.	- koszty związane z realizacją staży podyplomowych oraz specjalizacjami lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych	1 032 721	1 179 019	1 429 019	1 429 019	138,4	121,2	100,0
2.9.	- koszty związane z koordynacją przez asystenta rodziny zadań określonych w art. 8 ust. 2 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	39 291	70 000	15 000	14 594	37,1	20,8	97,3
2.10.	- koszty związane z realizacją zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w latach 2018-2022	0	200 000	125 000	111 205	0,0	55,6	89,0

2.11.	- umorzenia pożyczek	261	2 000	2 000	614	235,0	30,7	30,7
3.	Wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	282 906	235 600	235 527	234 822	83,0	99,7	99,7
3.1.	- wynagrodzenia, składki pracowników wojewódzkich urzędów pracy oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	12 360	9 100	9 100	8 442	68,3	92,8	92,8
3.2.	- wynagrodzenia i składki pracowników powiatowych urzędów pracy	230 863	188 000	187 200	187 191	81,1	99,6	100,0
3.3.	- dodatki do wynagrodzeń dla pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy oraz Ochotniczych Hufców Pracy	39 683	38 500	39 227	39 189	98,8	101,8	99,9
4.	Pozostałe zadania	281 678	271 040	270 817	244 055	86,6	90,0	90,1
4.1.	- wysyłka zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikowanie się z bezrobotnymi i innymi podmiotami	50 759	41 000	47 872	47 396	93,4	115,6	99,0
4.2.	- poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy dotyczące rynku pracy, partnerstwo lokalne, EURES, konferencje, zadania zlecone przez Ministra	18 947	17 800	17 769	13 058	68,9	73,4	73,5
4.3.	- podnoszenie kwalifikacji pracowników PSZ, rady rynku pracy	27 946	21 310	20 435	19 553	70,0	91,8	95,7
4.4.	- systemy informatyczne w PSZ - inwestycje, rozwój, eksploatacja	115 245	123 000	108 914	89 337	77,5	72,6	82,0
4.5.	- pobór składki na Fundusz Pracy przez ZUS	55 827	56 000	63 000	62 828	112,5	112,2	99,7
4.6.	- audyt zewnętrzny (w tym: projektów realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego)	81	130	130	36	44,4	27,7	27,7
4.7.	- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, odsetki	1 190	1 300	1 398	1 372	115,3	105,5	98,1
4.8.	- koszty kwalifikowalne środków Europejskiego Funduszu Społecznego, koszty związane z udziałem PSZ w działaniach współfinansowanych z budżetu UE	8 607	7 000	7 800	7 725	89,7	110,4	99,0
4.9.	- umorzenia nienależnie pobranych świadczeń	3 076	3 500	3 500	2 750	89,4	78,6	78,6
5.	Inne zmniejszenia	14 877	0	0	18 842	126,7		
Część B	Plan finansowy w układzie memorialowym	0		0	0			
I.	Stan funduszu na początek roku	7 282 314	7 937 929	7 937 929	9 750 846	133,9	122,8	122,8
	z tego:							
1.	Środki pieniężne	7 180 408	7 847 929	7 847 929	9 421 691	131,2	120,1	120,1
2.	Należności	175 679	180 000	180 000	385 939	219,7	214,4	214,4
2.1.	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	15 119	15 200	15 200	12 786	84,6	84,1	84,1
3.	Zobowiązania, z tego:	73 773	90 000	90 000	56 784	77,0	63,1	63,1
3.1.	Pozostałe	73 773	90 000	90 000	56 784	77,0	63,1	63,1
II	Przychody	13 402 314	11 877 012	11 946 827	13 880 963	103,6	116,9	116,2
1.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	1 668 068	411 012	411 012	1 145 882	68,7	278,8	278,8
2.	Składki 2,45	11 406 907	11 200 000	11 269 815	12 324 805	108,0	110,0	109,4

3.	Pozostałe przychody, w tym:	327 339	266 000	266 000	410 277	125,3	154,2	154,2
3.1.	- odsetki	122 072	106 000	106 000	177 314	145,3	167,3	167,3
3.2.	- różne przychody	203 612	160 000	160 000	228 878	112,4	143,0	143,0
3.3.	- inne zwiększenia	1 655	0	0	4 084	246,8		
III	Koszty realizacji zadań	10 933 782	8 211 655	8 281 470	7 840 451	71,7	95,5	94,7
1.	Środki stanowiące dochód powiatu, przeznaczone na wynagrodzenia pracowników PUP	230 863	188 000	187 200	187 191	81,1	99,6	100,0
2.	Transfery na rzecz ludności	4 204 845	1 804 004	1 804 004	1 761 345	41,9	97,6	97,6
2.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	4 144 487	1 727 004	1 748 004	1 705 555	41,2	98,8	97,6
2.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	60 359	77 000	56 000	55 790	92,4	72,5	99,6
3.	Środki z Unii Europejskiej	1 347 848	1 343 564	1 343 564	1 293 720	96,0	96,3	96,3
4.	Koszty własne	4 883 787	4 651 632	4 729 247	4 467 315	91,5	96,0	94,5
4.1.	- refundacja wynagrodzeń oraz dodatków do wynagrodzeń	1 569 607	1 459 772	1 200 874	1 197 992	76,3	82,1	99,8
4.1.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	1 563 190	1 454 272	1 189 174	1 189 006	76,1	81,8	100,0
4.1.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	6 417	5 500	11 700	8 986	140,0	163,4	76,8
4.2.	- składki na ubezpieczenia społeczne od transferów na rzecz ludności i wynagrodzeń	814 109	765 913	705 221	652 206	80,1	85,2	92,5
4.2.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	793 752	749 291	686 199	634 303	79,9	84,7	92,4
4.2.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	20 356	16 622	19 022	17 902	87,9	107,7	94,1
4.3.	- koszty niezaliczane do wynagrodzeń	612 046	302 410	605 323	489 297	79,9	161,8	80,8
4.3.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	517 892	198 060	507 191	391 222	75,5	197,5	77,1
4.3.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	94 153	104 350	98 131	98 076	104,2	94,0	99,9
4.4.	- pozostałe, z tego:	1 888 026	2 123 537	2 217 829	2 127 819	112,7	100,2	95,9
4.4.1.	- koszty zlecenia działań aktywizacyjnych (WUP)	52 042	57 500	25 678	12 338	23,7	21,5	48,1
4.4.2.	- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników	251 955	278 000	273 637	223 964	88,9	80,6	81,8
4.4.3.	- Krajowy Fundusz Szkoleniowy	176 055	105 608	105 608	102 042	58,0	96,6	96,6
4.4.4.	- środki na zadania realizowane przez BGK	60 000	0	0	0	0,0		
4.4.5.	- koszty związane z realizacją staży podyplomowych oraz specjalizacjami lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych	1 032 721	1 179 019	1 429 019	1 429 019	138,4	121,2	100,0
4.4.6.	- koszty związane z koordynacją przez asystenta rodziny zadań określonych w art. 8 ust. 2 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	39 291	70 000	15 000	14 594	37,1	20,8	97,3

4.4.7.	- koszty związane z realizacją zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w latach 2018-2022	0	200 000	125 000	111 205	#DZIEL/0!	55,6	89,0
4.4.8.	- umorzenia	3 299	5 370	5 370	3 303	100,1	61,5	61,5
4.4.8.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	3 292	5 350	5 350	3 294	100,1	61,6	61,6
4.4.8.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	7	20	20	9	130,7	44,2	44,2
4.4.9.	- wysyłka zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikowanie się z bezrobotnymi i innymi podmiotami	50 752	37 000	47 572	47 380	93,4	128,1	99,6
4.4.9.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	50 548	36 350	46 922	46 883	92,7	129,0	99,9
4.4.9.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	205	650	650	497	242,8	76,5	76,5
4.4.10.	- poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy dotyczące rynku pracy, partnerstwo lokalne, EURES, konferencje, zadania zlecone przez Ministra	18 819	17 400	17 369	13 055	69,4	75,0	75,2
4.4.10.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	18 625	17 340	17 249	12 938	69,5	74,6	75,0
4.4.10.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	194	60	120	117	60,2	194,8	97,4
4.4.11.	- podnoszenie kwalifikacji pracowników PSZ, rady rynku pracy	27 946	21 310	20 435	19 553	70,0	91,8	95,7
4.4.11.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	0	0	20 317	19 442			95,7
4.4.11.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	0	0	119	111			93,6
4.4.12.	- systemy informatyczne w PSZ - rozwój, eksploatacja	85 618	87 650	80 564	79 684	93,1	90,9	98,9
4.4.12.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	85 546	87 600	80 512	79 633	93,1	90,9	98,9
4.4.12.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	72	50	52	51	70,6	102,2	99,2
4.4.13.	- koszty poboru składki	55 827	56 000	63 000	62 828	112,5	112,2	99,7
4.4.13.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	55 827	0	63 000	62 828	112,5		99,7
4.4.13.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	0		0	0			
4.4.14.	- koszty audytu zewnętrznego (w tym: projektów realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego)	81	130	130	36	44,4	27,7	27,7
4.4.15.	- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, odsetki	1 190	1 300	1 398	1 372	115,3	105,5	98,1

4.4.16.	- koszty kwalifikowalne środków Europejskiego Funduszu Społecznego, koszty związane z udziałem PSZ w działaniach współfinansowanych z budżetu UE	7 489	6 950	7 750	7 320	97,7	105,3	94,5
4.4.16.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	151	2 950	550	168	110,7	5,7	30,5
4.4.16.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	7 337	4 000	7 200	7 152	97,5	178,8	99,3
4.4.17.	- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	179	300	300	127	70,7	42,2	42,2
4.4.17.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	155	280	280	111	71,3	39,6	39,6
4.4.17.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	24	20	20	16	67,4	79,5	79,5
4.4.18.	- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	24 760	0	0	0	0,0		
5.	Koszty inwestycyjne, w tym:	251 562	224 455	217 455	112 038	44,5	49,9	51,5
5.1.	- koszty inwestycyjne i koszty zakupów inwestycyjnych	29 616	35 000	28 000	9 606	32,4	27,4	34,3
5.1.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	29 514	34 900	27 900	9 585	32,5	27,5	34,4
5.1.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	103	100	100	22	21,3	21,9	21,9
5.2.	- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	221 946	189 455	189 455	102 431	46,2	54,1	54,1
5.2.1.	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	205 626	176 905	174 155	87 166	42,4	49,3	50,1
5.2.2.	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	16 319	12 550	15 300	15 266	93,5	121,6	99,8
6.	Inne zmniejszenia	14 877	0	0	18 842	126,7		
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II - III)	9 750 846	11 603 286	11 603 286	15 791 359	161,9	136,1	136,1
	z tego:	0		0	0			
1.	Środki pieniężne	9 421 691	11 513 286	11 513 286	15 717 011	166,8	136,5	136,5
2.	Należności	385 939	180 000	180 000	129 506	33,6	71,9	71,9
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	12 786	16 000	16 000	11 163	87,3	69,8	69,8
2.1.1.	w tym: od jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0	0			
3	Zobowiązania, z tego:	56 784	90 000	90 000	55 159	97,1	61,3	61,3
3.1.	Pozostałe	56 784	90 000	90 000	55 159	97,1	61,3	61,3
3.1.1.	w tym: wymagalne	0	0	0	0			
Część E	Dane uzupełniające	0		0	0			
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	8 869 503	10 000 000	10 000 000	15 429 927	174,0	154,3	154,3
1.1.	- overnight (O/N)	1 169 503	800 000	800 000	1 379 927	118,0	172,5	172,5
1.2.	- terminowe	7 700 000	9 200 000	9 200 000	14 050 000	182,5	152,7	152,7

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 9. Kalkulacja oceny ogólnej Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku.

Przychody (P):	493 480 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich):	1 771 251 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K): (kwota kosztów, ponieważ nie badano przychodów)	1 771 251 tys. zł
Waga kosztów w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) : 1
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	pozytywna (5)
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁹¹ :	5 x 1 = 5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁹¹ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

Załącznik 10. Wykonanie planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok 2017	Rok 2018			6:3	6:4	6:5
			plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	plan po zmianach	wykonanie			
			w tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Część A								
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	233 156	2 308 030	2 360 316	1 771 251	759,7	76,7	75,0
1.	Transfery na rzecz ludności	2 844	2 089 680	2 089 680	1 521 792	53510,0	72,8	72,8
1.1.	- w tym: zasiłki i świadczenia przedemerytalne	0	2 084 680	2 084 680	1 521 200			73,0
2.	Koszty własne	229 967	218 050	270 336	248 334	108,0	113,9	91,9
2.1.	pozostałe, z tego:	229 967	218 050	270 336	248 334	108,0	113,9	91,9
2.1.1.	- koszty poboru składki	2 267	2 338	2 338	1 926	85,0	82,4	82,4
2.1.2.	- umorzenia należności	140 859	159 000	159 000	157 345	111,7	99,0	99,0
2.1.3.	- wpłaty do budżetu państwa	4 955	5 455	5 455	4 439	89,6	81,4	81,4
2.1.4.	- różne przelewy	20 936	25 937	25 937	20 847	99,6	80,4	80,4
2.1.5.	- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	0	25 320	25 320	18 254		72,1	72,1
2.1.6.	- środki przekazane do Ministra Energii z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia	60 952	0	52 286	45 522	74,7		87,1
3.	Koszty inwestycyjne	225	300	300	37	16,4	12,3	12,3
4.	Inne zmniejszenia	119	0	0	1 088	910,4		
Część B								
I	Stan funduszu na początek roku	4 586 709	4 896 593	4 896 593	4 976 317	108,5	101,6	101,6
	z tego:	0		0	0	0		
1.	Środki pieniężne	3 804 388	4 125 462	4 125 462	4 164 009	109,5	100,9	100,9
2.	Należności	803 713	791 987	791 987	834 943	103,9	105,4	105,4
2.1.	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	801 351	788 587	788 587	824 251	102,9	104,5	104,5
3.	Zobowiązania, z tego:	21 393	20 856	20 856	22 635	105,8	108,5	108,5
3.1.	Pozostałe	21 393	20 856	20 856	22 635	105,8	108,5	108,5
II	Przychody	622 764	586 096	586 096	493 480	79,2	84,2	84,2
1.	Składki i opłaty	465 394	467 663	467 663	375 455	80,7	80,3	80,3
2.	Pozostałe przychody, w tym:	112 082	118 433	118 433	112 387	100,3	94,9	94,9
2.1.	odsetki (bieżące i od wolnych środków przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów)	59 302	64 754	64 754	49 839	84,0	77,0	77,0

2.2.	pozostałe odsetki	50 198	51 469	51 469	58 610	116,8	113,9	113,9
2.3.	inne przychody	2 582	2 210	2 210	3 938	152,5	178,2	178,2
3.	Odpis aktualizujący należności	45 321	0	0	5 637	12,4		
4.	Inne zwiększenia	-33	0	0	0	-0,4		
III	Koszty realizacji zadań	233 156	2 308 030	2 360 316	1 771 251	759,7	76,7	75,0
1.	Transfery na rzecz ludności	2 844	2 089 680	2 089 680	1 521 792	53510,0	72,8	72,8
1.1.	- w tym: zasiłki i świadczenia przedemerytalne	0	2 084 680	2 084 680	1 521 200	0	73,0	73,0
2.	Koszty własne	229 967	218 050	270 336	248 334	108,0	113,9	91,9
2.1.	pozostałe, z tego:	229 967	218 050	270 336	248 334	108,0	113,9	91,9
2.1.1.	- koszty poboru składki	2 267	2 338	2 338	1 926	85,0	82,4	82,4
2.1.2.	- umorzenia należności	140 859	159 000	159 000	157 345	111,7	99,0	99,0
2.1.3.	- wpłaty do budżetu państwa	4 955	5 455	5 455	4 439	89,6	81,4	81,4
2.1.4.	- różne przelewy	20 936	25 937	25 937	20 847	99,6	80,4	80,4
2.1.5.	- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	0	25 320	25 320	18 254	0	72,1	72,1
2.1.6.	- środki przekazane do Ministra Energii z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia	60 952	0	52 286	45 522	74,7		87,1
3.	Koszty inwestycyjne	225	300	300	37	16,4	12,3	12,3
4.	Odpis aktualizujący należności	0	0	0	0	0		
5.	Inne zmniejszenia	119	0	0	1 088	910,4		
IV	Stan funduszu na koniec roku (I + II - III)	4 976 317	3 174 659	3 122 373	3 698 546	74,3	116,5	118,5
	z tego:	0		0	0			
1.	Środki pieniężne	4 164 009	2 420 559	2 368 273	2 933 912	70,5	121,2	123,9
2.	Należności	834 943	775 456	775 456	788 021	94,4	101,6	101,6
2.1.	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	824 251	772 056	772 056	787 727	95,6	102,0	102,0
3.	Zobowiązania, z tego:	22 635	21 356	21 356	23 387	103,3	109,5	109,5
3.1.	Pozostałe	22 635	21 356	21 356	23 387	103,3	109,5	109,5
Część E	Dane uzupełniające	0		0	0			
1.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	4 162 770	2 419 589	2 367 303	2 931 341	70,4	121,2	123,8
1.1.	- overnight (O/N)	12 770	15 000	15 000	33 841	265,0	225,6	225,6
1.2.	- terminowe	4 150 000	2 404 589	2 352 303	2 897 500	69,8	120,5	123,2

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 11. Kalkulacja oceny ogólnej w części 44 – Zabezpieczenie społeczne

Oceny wykonania budżetu w części 44 – Zabezpieczenie społeczne dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku

Dochody (D):	1350 tys. zł
Wydatki (W) (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich):	1 251 810 tys. zł
Łączna kwota (G = D + W): (kwota wydatków, ponieważ nie badano dochodów)	1 251 810 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G) :	1
Ocena cząstkowa wydatków (Od):	pozytywna (5)
Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO ⁹² :	5 x 1 = 5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

---

⁹² $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

Załącznik 12. Dochody budżetowe w części 44 – Zabezpieczenie społeczne

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		w tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, w tym:		8 732	550	1 350	15,5	245,5
1.	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	426	0	864	202,8	-
1.1.	Rozdział 01024 - Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	426	0	864	202,8	-
2.	Dział 500 - Handel	112	0	17	15,2	-
2.1.	Rozdział 50002 - Agencja Rynku Rolnego	112	0	17	15,2	-
3.	Dział 750 - Administracja publiczna	416	202	213	51,2	105,4
3.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	170	0	150	88,2	-
3.2.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	246	202	63	25,6	31,2
4.	Dział 852 - Pomoc społeczna	74	7	37	50,0	528,6
4.1.	Rozdział 85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4	2	7	175,0	350,0
4.2.	Rozdział 85295 - Pozostała działalność	70	5	30	42,9	600,0
5.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 704	341	219	2,8	64,2
5.1.	Rozdział 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	190	0	117	61,6	-
5.2.	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	7 514	341	102	1,4	29,9

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 13. Wydatki budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenie społeczne

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.		2018 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie	w tym:			
						wydatki niewygasające			
w tys. zł							%		
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem część 44 - Zabezpieczenie społeczne, w tym:		960 026	884 454	938 940	913 581	0	95,2	103,3	97,3
1.	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	14 834	33 133	67 840	64 385	0	434,0	194,3	94,9
1.1.	Rozdział 01024 - Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	14 834	33 133	67 840	64 385	0	434,0	194,3	94,9
2.	Dział 500 - Handel	40 087	0	0	0	0	0,0	-	-
2.1.	Rozdział 50002 - Agencja Rynku Rolnego	40 087	0	0	0	0	0,0	-	-
3.	Dział 750 - Administracja publiczna	36 709	37 618	37 648	33 783	0	92,0	89,8	89,7
3.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	35 610	36 617	36 749	33 171	0	93,2	90,6	90,3
3.2.	Rozdział 75080 - Działalność badawczo-rozwojowa	195	141	192	123	0	63,1	87,2	64,1
3.3.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	904	860	707	489	0	54,1	56,9	69,2
4.	Dział 752 - Obrona narodowa	22	36	36	27	0	122,7	75,0	75,0
4.1.	Rozdział 75212 - Pozostałe wydatki obronne	22	36	36	27	0	122,7	75,0	75,0
5.	Dział 852 - Pomoc społeczna	29 354	28 077	45 562	34 004	0	115,8	121,1	74,6
5.1.	Rozdział 85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2 785	3 000	3 000	2 788	0	100,1	92,9	92,9
5.2.	Rozdział 85295 - Pozostała działalność	26 569	25 077	42 562	31 216	0	117,5	124,5	73,3
6.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	839 020	785 590	787 854	781 382	0	93,1	99,5	99,2
6.1.	Rozdział 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	742 691	745 360	745 592	741 329	0	99,8	99,5	99,4
6.2.	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	96 329	40 230	42 262	40 053	0	41,6	99,6	94,8

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 14. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 44 – Zabezpieczenie społeczne

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017			Wykonanie 2018			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		Osób ²⁾	w tys. zł	w zł	Osób ²⁾	w tys. zł	w zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, wg statusu zatrudnienia ³⁾ , w tym:		257,46	21 228	6 871	248,77	21 560	7 222	105,1
1.	Dział 750 Administracja publiczna	257,46	21 228	6 871	248,77	21 560	7 222	105,1
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	257,46	21 228	6 871	248,77	21 560	7 222	105,1
1.1.1.	01	31,48	1 760	4 659	31,92	2 001	5 224	112,1
1.1.2.	02	2,50	539	17 967	2,96	466	13 119	73,0
1.1.3.	03	223,48	18 929	7 058	213,89	19 093	7 439	105,4

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania Rb-70 zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Zgodnie z przepisami § 17 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

³⁾ Status zatrudnienia określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (załącznik 34, § 17 pkt 7).

Załącznik 15. Wydatki budżetu środków europejskich w części 44 – Zabezpieczenie społeczne

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		w tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, z tego:	279 931	147 131	343 813	338 229	120,8	229,9	98,4
1.	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	67 454	137 397	335 778	334 111	495,3	243,2	99,5
	<i>Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa</i>	67 454	137 397	335 778	334 111	495,3	243,2	99,5
1.1.	Rozdział 01024 - Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	67 454	137 397	335 778	334 111	495,3	243,2	99,5
2.	Dział 500 - Handel	207 249	0	0	0	0,0	-	-
	<i>Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa</i>	207 249	0	0	0	0,0	-	-
2.1.	Rozdział 50002 - Agencja Rynku Rolnego	207 249	0	0	0	0,0	-	-
3.	Dział 750 - Administracja publiczna, z tego:	2 501	9 734	6 793	2 876	115,0	29,5	42,3
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>	2 501	9 734	6 793	2 876	115,0	29,5	42,3
3.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	2 501	9 734	6 793	2 876	115,0	29,5	42,3
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>	2 501	9 734	6 793	2 876	115,0	29,5	42,3
4.	Dział 852 - Pomoc społeczna, z tego:	2 727	0	0	0	0,0	-	-
	<i>Norweski Mechanizm Finansowy</i>	2 727	0	0	0	0,0	-	-
4.1.	Rozdział 85295 - Pozostała działalność, z tego:	2 727	0	0	0	0,0	-	-
	<i>Norweski Mechanizm Finansowy:</i>	2 727	0	0	0	0,0	-	-
5.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, z tego:	0	0	1 242	1 242	-	-	100,0
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>	0	0	1 242	1 242	-	-	100,0
5.1.	Rozdział 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z tego:	0	0	1 242	1 242	-	-	100,0
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>	0	0	1 242	1 242	-	-	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28 UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej – po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 16. Kalkulacja oceny ogólnej w części 63 – Rodzina

Oceny wykonania budżetu w części 63 – Rodzina dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku.

Dochody (D):	11 tys. zł
Wydatki (W):	16 921 tys. zł
Łączna kwota (G = D + W): (kwota wydatków, ponieważ nie badano dochodów)	16 921 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie:	(Ww = W : G) : 1
Ocena częściowa wydatków (Ow):	pozytywna (5)
Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO ⁹³ :	5 x 1 = 5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

---

⁹³ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

Załącznik 17. Dochody budżetowe w części 63 – Rodzina

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		w tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część, w tym:	7	0	11	157,1	-
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	7	0	11	157,1	-
1.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	7	0	8	114,3	-
1.2.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	0	0	3	-	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 18. Wydatki budżetu państwa w części 63 – Rodzina

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie	w tym wydatki niewygasające			
1	2	3	4	5	6		7	8	9
Ogółem część, w tym:		14 137	13 474	18 905	16 921	0	119,7	125,6	89,5
1.	Dział 750 Administracja publiczna	5 642	6 690	6 690	5 913	0	104,8	88,4	88,4
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	5 420	6 660	6 660	5 884	0	108,6	88,3	88,3
1.2.	Rozdział 75080 Działalność badawczo-rozwojowa	0	30	30	29	0	-	96,7	96,7
1.3.	Rozdział 75095 Pozostała działalność	222	0	0	0	0	0,0	-	-
2.	Dział 752 - Obrona narodowa	2	4	4	2	0	100,0	50,0	50,0
2.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	2	4	4	2	0	100,0	50,0	50,0
3.	Dział 852 - Pomoc społeczna	2 655	2 440	4 361	3 448	0	129,9	141,3	79,1
3.1.	Rozdział 85295 Pozostała działalność	2 655	2 440	4 361	3 448	0	129,9	141,3	79,1
4.	Dział 855 - Rodzina	5 838	4 340	7 850	7 558	0	129,5	174,1	96,3
4.1.	Rozdział 85501 Świadczenia rodzinne	100	100	100	100	0	100,0	100,0	100,0
4.2.	Rozdział 85503 Karta Dużej Rodziny	5 519	4 240	5 550	5 467	0	99,1	128,9	98,5
4.3.	Rozdział 85504 Wspieranie rodziny	0	0	1 700	1 491	0	-	-	87,7
4.4.	Rozdział 85505 Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	219	0	100	100	0	45,7	-	100,0
4.5.	Rozdział 85595 Pozostała działalność	0	0	400	400	0	-	-	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 z 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

Załącznik 19. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 63 – Rodzina

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017			Wykonanie 2018			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		Osób ²⁾	w tys. zł	w zł	Osób ²⁾	w tys. zł	w zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, wg statusu zatrudnienia ³⁾ w tym:		39,22	3 558	7 560	39,28	3 899	8 272	109,4
1.	Dział 750 Administracja publiczna	39,22	3 558	7 560	39,28	3 899	8 272	109,4
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	39,22	3 558	7 560	39,28	3 899	8 272	109,4
1.1.1.	01	0,23	9	3 261	0,00	1	-	-
1.1.2.	02	1,00	185	15 417	0,90	118	10 926	70,8
1.1.3.	03	37,99	3 364	7 379	38,38	3 780	8 207	111,2

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania Rb-70 zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Zgodnie z przepisami § 17 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

³⁾ Status zatrudnienia określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 20. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
9. Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP
10. Minister Finansów
11. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej